

RESDAGBÖCKER PÅ INTERNET SOM EN KOMMUNIKATIV GENRE

Annukka Pekkarinen

Pro gradu-avhandling i svenska språket

Institutionen för språk

Jyväskylä universitet

Våren 2012

TIIVISTELMÄ

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Annukka Pekkarinen	
Otsake: Resdagböcker på Internet som en kommunikativ genre	
Aine: ruotsin kieli	Pro gradu –tutkielma
Vuosi: 2012	Sivumäärä: 73
<p>Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on saada lisää tietoa uudesta genrestä, matkapäiväkirjoista Internetissä. Aihetta ei juurikaan ole tutkittu aiemmin ja pyrkimyksenä onkin yksinkertaisesti ymmärtää paremmin matkapäiväkirjojen käyttötarkoituksia sekä niissä esiintyvää multimodaalisuutta. Internet ja uudet teknologiat ovat muuttaneet ihmisten tapoja kommunikoida ja tämä tutkimus käsittelee tätä muutosta erityisesti turismin saralla.</p> <p>Tutkimuksen aineistona on neljä ruotsalaisten kirjoittamaa, Internetistä löytyvää matkapäiväkirjaa. Ne sisältävät sekä tekstiä että muita multimodaalisia elementtejä. Tutkimusmetodini ovat laadullisia. Genreanalyysin ja multimodaalisuuden analysoinnin avulla on selvitetty minkälaisia interaktiivisia keinoja kirjoittajat matkapäiväkirjoissaan käyttävät. Hypoteesina on, että matkapäiväkirjoja käytetään yhteydenpitoon matkan aikana ja että kirjoittajat käyttävät erilaisia interaktiivisia keinoja puhutellakseen lukijoitaan.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Internetissä olevat matkapäiväkirjat toimivat ennen kaikkea yhteydenpitovälineinä matkailijoiden ja kotiväen välillä. Ne muodostavat oman, kommunikatiivisen genrensä, jossa kirjoittajat erilaisin interaktiivisin keinoin pitävät yllä lukijan mielenkiintoa. Kirjoittajat ovat erittäin tietoisia lukijoistaan ja käyttävät esimerkiksi erilaisia tervehdyksiä, kysymyksiä ja vertailuja matkakohteen ja kotimaan välillä puhutellakseen lukijoita. Kommunikaatio on kaksisuuntaista, sillä myös lukijoilla on mahdollisuus kommentoida tekstejä. Multimodaalisuus on tärkeä osa matkapäiväkirjoja ja ilmenee niissä tekstin lisäksi mm. valokuvina ja hyperlinkkeinä. Myös erilaisten multimodaalisten elementtien voidaan sanoa edistävän interaktiivisuutta ja lisäävän matkapäiväkirjojen autenttisuutta.</p>	
Avainsanat: genre, matkapäiväkirja, blogi, Internet, multimodaalisuus	
Kirjasto/Säilytyspaikka: Kielten laitos	
Muita tietoja:	

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	7
2. BEGREPPET GENRE.....	11
2.1. Olika forskningsinriktningar	11
2.2. Den kommunikativa synpunkten på genre.....	13
3. GENERER PÅ INTERNET	17
3.1. Den elektroniska dagbokens historia	18
3.2. Elektroniska dagbokens egenskaper	20
4. MULTIMODALITET.....	24
5. TURISMENS DISKURSER PÅ INTERNET	27
5.1. Turism och Internet.....	27
5.2. Turismens diskurser	29
6. UNDERSÖKNINGSMATERIAL OCH METODER	32
6.1. Beskrivning av undersökningsmaterialet.....	32
6.1.1. Resdagboken Maui 2011.....	35
6.1.2. Resdagboken ABC-resan	36
6.1.3. Resdagboken Mount Everest Base Camp	37
6.1.4. Resdagboken Birgerssons i södra Indien	38
6.2. Analysmetoder	39
7. ANALYS	42
7.1. Multimodalitet i resdagböckerna	42
7.1.1. Multimodala element som förekommer oberoende av skribenter	43
7.1.2. Fotografier.....	45
7.1.3. Hyperlänkar.....	52
7.1.4. Andra multimodala element i resdagboken Maui 2011	53
7.2. Interaktiva drag i resdagböcker.....	54
7.2.1. Hälsningar och önskningar	56

7.2.2. Tiltal och (retoriska) frågor.....	57
7.2.3. Jämförelser mellan hemlandet och rese målet	59
7.3. Interaktiva kommentarer	61
8. SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	65
LITTERATUR.....	69

1. INLEDNING

I denna pro gradu-avhandling kommer jag att behandla en relativt ny genre, elektroniska resdagböcker på Internet. Språkliga fenomen som förekommer på Internet är betydande eftersom de verkligen kan ha stora konsekvenser och därför är det enligt min mening viktigt att studera dem. Datorer och nya teknologier har förändrat sätten att presentera och söka information. Jämfört med traditionella skrivna dokument har människor nuförtiden flera sätt att hitta och kontrollera information och dessutom är det möjligt att vara interaktiv genom att skriva. Texter på Internet har således blivit dynamiska processer. Olika slags sociala medier är en stor del av den västerländska människans liv idag och de följer med även när vi reser och är på ferier. Sociala medier som Facebook, Youtube, olika bloggar och resdagböcker osv. påverkar mycket vårt tänkande och beteende och därför är det intressant att undersöka dem. Jag har som sagt i denna studie koncentrerat mig på resdagböcker som är sedan gammalt en bekant genre för mig. De som också andra slags av dagboksbloggar har blivit otroligt populära under de senaste tio åren och deras antal har ökat väldigt mycket. Att skriva en egen blogg eller dagbok på Internet är ett sätt att påverka lätt, snabbt och effektivt och skribenter har möjlighet att nå tusentals läsare.

Enligt Kilpi (2006) är olika slags av blogg betydande teknologiskt, socialt och ekonomiskt. Till exempel har politiker, popstjärnor och stora företag nästan alla en egen blogg och bloggarnas makt har verkligen märkts. Till och med visar de traditionella medierna allt mer respekt för blogg och bloggare och skribenter kan faktiskt ha stor inflytande. Den finska mediabyråen Voitto undersökte år 2010 sociala mediernas inflytande på konsumenters attityder och märkte att sociala medier inverkar starkt på t.ex. människors inköpsbeslut. Information som man får från Internet kan faktiskt spela en stor roll och enligt Voitto tänker ungefär hälften av människorna att information som finns på bloggar och diskussionsforum är relativt pålitlig. Således är det lätt att säga att gränsen mellan annonsering och kommunikation fördunklas i sociala medier och att de faktiskt påverkar vårt tänkande.

Sociala medier spelar en viktig roll också i turism. De traditionella sätten att göra reklam för turistbranschen har förändrats tack vare Internet och sociala medier. Enligt doktorand

Johanna Heinonen (citerad i Iltasanomat 19.1) har annonsering blivit ärligare eftersom reklamer inte längre är den enda informationskällan. Hon påpekar att människor som planerar en resa behöver inte längre lita bara på researrangörers broschyrer och reklamannonser utan de hämtar nu största delen av information från sociala medier. Facebook, Twitter och olika resebloggar och dagböcker bjuder resenärer på mångsidig och ärlig information som avslöjar hela sanningen om ett rese mål. Speciellt andras positiva erfarenheter om ett rese mål påverkar. Att sociala medier och således också resdagböcker har en så stor inflytande gör det viktigt att få mera information om dem.

Internet och nya teknologier har faktiskt revolutionerat hela turistbranschen. Med hjälp av elektroniska resdagböcker rapporterar privatpersoner nuförtiden händelser från världen mer än någonsin tidigare och dessutom i realtid. Jag blev själv intresserad av resdagböcker eftersom jag reser mycket. Jag har arbetat som turistguide och började då läsa vad andra skriver om platser och länder där jag arbetade och reste. Jag ville alltid skriva en resdagbok själv men av något skäl gjorde jag det aldrig. När jag kom tillbaka till Finland fortsatte jag läsa resdagböcker på Internet och så småningom började jag tänka på att det skulle vara trevligt att undersöka dem lite mer. Min undersökningsprocess började på hösten 2010 när jag deltog i seminariet. Jag inledde med att bekanta mig med olika slags av webbplatser för resenärer. Så småningom bestämde jag att resdagböcker skulle vara mitt studieobjekt. Undersökningsprocessen var lång och under den hann jag till exempel jobba fem månader som en turistguide i Bulgarien, vilket ytterligare uppmuntrade mig och ökade intresset för temat. Själv skrivandet började egentligen på hösten 2011.

Nuförtiden finns det redan några studier om olika slags av bloggar och sociala medier samt deras användning och olika roller de spelar i samhället. Om resebloggar och resdagböcker på Internet finns det också några studier men ingen har studerat dem ur kommunikations synvinkel. Därför bestämde jag att undersöka dem och syftet med detta arbete är att helt enkelt få mera information om en ny genre. Jag kommer att koncentrera mig på de interaktiva elementen som finns i resdagböcker. Genom att studera dessa element får jag också mer information om hur resdagböcker används för kommunikation och hurdana olika funktioner de har. Jag tar ytterligare hänsyn till multimodala element i resdagböcker eftersom deras roll är beaktansvärd och de kan till och med sägas vara ett interaktivt

element bland andra. Jag inleder kapitel 2 med att betrakta olika teorier om genre på en allmän nivå och i kapitel tre fördjupar jag mig i genrer på Internet. Kapitel fyra handlar om multimodalitet och kapitel fem sambandet mellan turism och Internet och turismens diskurser. I kapitel sex förklarar jag mina forskningsfrågor och undersökningsmetoder samt introducerar undersökningens material och i kapitel sju presenterar jag undersökningens resultat. Slutligen i kapitel åtta sammanfattar jag de viktigaste resultaten och diskuterar om dem.

Mitt forskningstema är aktuellt eftersom vi västerlänningar reser nu mer än någonsin tidigare. Ett bra exempel är att enligt Luftfartsverket flög nästan 20 miljoner svenskar utomlands 2011 (Swedavia: Trafikstatistik). Förenta Nationerna estimerar för sin del att under år 2012 kommer över en miljard människor resa utomlands. Det är mer än någonsin tidigare och därför ett viktigt gränsmärke. (Helsingin Sanomat 16.1.12). Det är lätt att resa; flygbiljetter är billiga, det är lätt att boka dem på Internet och sedan är det bara att resa. Vi reser av olika skäl; på grund av jobb eller studier, för att träffa vänner eller familjen, för att lära oss någonting nytt om olika kulturer och människor eller bara för att vi vill ha semester. Vissa människor väljer att resa med en grupp medan andra vill resa ensamma eller med en kompis, i fred, helst utan att träffa andra västerlänningar. Att vara turist är enligt Urry (1990, 4) att vara modern. Med hjälp av våra resor berättar vi för andra människor vem vi är; var, hur och hur länge vi semestrar säger någonting om vår socioekonomiska status. Som också Thurlow och Jaworski (2010, 96) påpekar har semestrar nästan blivit en nödvändighet. Resandet bjuder människor på en möjlighet att uppleva nya saker och till och med pröva på nya, alternativa identiteter. Att bara resa är dock inte tillräckligt för oss längre. Vi vill också berätta för andra människor vad vi håller på med under resan. Tidigare använde vi postkort för att berätta om våra semestrar men nu har elektroniska resdagböcker till stor del ersatt postkort. Enligt internetforskaren Kajsa Klein (citerad i Aftonbladet 18.9.09) har vi genom att skriva resdagböcker blivit amatörvarianter av utrikeskorrespondenter. Att rapportera om våra resor är gjort lätt för oss: det finns massor av webbplatser som erbjuder möjlighet att gratis skriva en resdagbok och lägga upp fotografier och filmer från resor.

Materialet i studien härstammar från tre sådana webbplatser. En resdagbok som jag kommer att använda som material i min undersökning återfinns på webbplatsen

resdagboken.se. Den har blivit mycket populär i Sverige och är ett bra exempel på webbplatser för resenärer. Den har nästan 240 000 medlemmar som skiljer sig mycket från varandra och skriver om sina väldigt olika resor. Det finns över 30 000 resdagböcker och 14 miljoner foton på sajten. Att bli medlem är gratis. Enligt Christopher Lauren, produktchef på resdagboken.se (citerad i Aftonbladet 18.9.09), är det unika med webbplatsen det, att man är medlem i rollen som resenär. På denna webbplats kan man till exempel söka reskompisar eller få tips av andra som reser. På resdagboken.se har vem som helst möjlighet att berätta om sina upplevelser under resan och lägga upp fotografier men också att hålla kontakt med familj och vänner. Nuförtiden finns det många likadana webbplatser som bjuder på möjligheter att berätta om resor och diskutera olika resesmål. I min studie har jag exempel också från webbplatsen minTur.se som även är mycket populär i Sverige och liknar resdagboken.se och för jämförelsens skull en resdagbok från webbplatsen blogspot.com som inte är avsedd endast för reseskivandet.

2. BEGREPPET GENRE

I följande kapitel kommer jag att presentera de begreppen som är viktigaste i denna studie. Jag inleder forskningens teoridel med att förklara begreppet genre som är det mest betydelsefulla begreppet i min studie. Jag tar kort upp olika skolor i genreforskning och förklarar sedan vad begreppet genre betyder, hur den bildas, vad dess syfte är och så vidare. Med andra ord ska jag kort sammanföra de genreteorierna som spelar den största rollen i denna studie. Jag ska ytterligare i följande kapitel förklara genrer och dagböcker på Internet, eftersom mitt material kommer från Internet och genrer på Internet kan skilja sig från traditionella, skrivna eller talade genrer. Senare i teoridelen kommer jag också att förklara multimodalitet, som är en viktig del av resdagböcker och till sist Internets inverkan på turism och turismens diskurser.

Språkbrukare känner igen ordet genre från många olika sammanhang. Oftast används det i samband med litteratur (t.ex. dikt eller deckare) eller musik (t.ex. jazz eller rock). För att kunna känna igen en viss genre måste man enligt Pietikäinen och Mäntynen (2009, 79) ha på något sätt upplevt den tidigare: t.ex. lyssnat på en viss stil av musik. Detta bevisar att genrer i hög grad är kulturella och sociala. Devitt (2004, 1) framhäver också att genrer är en viktig del av våra liv. När vi lever och gör våra dagliga arbeten i samspel med andra människor använder vi olika genrer för att underlätta liv och kommunikation, spara tid och klara av olika uppgifter. Med hjälp av genrer lär vi oss att strukturera och förstå språkbruk med etablerade sätt i den kultur och i den sociala omgivning vi lever i (Pietikäinen och Mäntynen, 2009, 80). Ledin (1995, 31) å sin sida konstaterar att med hjälp av genrebegreppet kan vi förklara hur gemensamt handlande och tänkande genom text överhuvudtaget är möjlig.

2.1. Olika forskningsinriktningar

Genre har intresserat olika forskare från många olika vetenskapsgrenar en lång tid men som ett begrepp är den mångsidig och svårt att definiera. Det finns många olika teorier om genre och olika forskare har under tiden definierat begreppet på många olika sätt (se till exempel

Karlsson 2002). Enligt Ledin och Selander (2003, 107-108) används genrer tidigare för det mesta i litteraturforskning och då uppfattades de som på förhand givna. Denna uppfattning har ändå till stor del övergetts i nyare forskning. Nuförtiden är genreteorier mer socialt orienterade och forskare ser oftast genrer hellre som beroende av regelbundenheter i mänskliga aktiviteter. Devitt (2004, 1-2) konstaterar också att synpunkt har förändrats från rent formalistiska studier till retoriska studier som framhäver vanliga läsares och skribenters aktiviteter. Enligt henne bevisar detta att det som uppfattas som intressant och betydelsefullt i genrer har förändrats. Hyland (2002, 113) å sin sida konstaterar att under det senaste årtiondet har genre intresserat forskare av två skäl. För det första, vill man förstå sambandet mellan språk och kontexter där språket används och för det andra känns det viktigt att kunna tillämpa dessa kunskaper i språk- och litteracitetsundervisning. Nuförtiden spelar genrer nämligen en stor roll i läs- och skrivundervisningen.

Hyland (2002, 114) framhäver att det idag finns någon slags av gemensam uppfattning om genres karaktär men ändå understryker vissa forskare mer kontext medan andra ger mer värde för själva texten. Intresset fokuseras antingen på roller som texter har i sociala samfund eller till de sätt som texter är organiserade för att bilda och reflektera samfund. Hyland fortsätter (ibid.) att det kan sägas vara tre olika inriktningar i den nutida genreforskningen. Dessa tre inriktningar har i princip samma grundsyn men ändå avviker deras definitioner på genre lite. Jag kommer att presentera inriktningarna kort nedan.

Den första är den nyretoriska inriktningen som kan enligt Hyland (2002, 114) sägas vara en amerikansk forskningsinriktning. Den baserar sig på till exempel Millers (1984) berömda arbete. Inom denna inriktning analyserar man enligt Kuyumcu (2004, 574) genrernas roll i ett visst samhälle, t.ex. deras syften eller funktioner. Inriktningen intresserar sig starkt för forskning av kontexter och studerar genre som ett funktionellt förhållande mellan en texttyp och en retorisk situation. Genrer förstås vara dynamiska vilket betyder att de kan förändras med tiden. Metodologin är enligt Hyland (2002, 114) etnografisk och syftet är att avslöja attityder, betydelser och föreställningar som är förknippade med genrerna i det aktuella samhället.

Den andra inriktningen heter Sydneyskolan (kallas ibland också för SFL, Systemic Functional Linguistics eller den australiska genreskolan) och baserar sig mestadels på Hallidays arbete kring social semiotik (Kuyumcu, 2004, 575). Hyland (2002, 115) konstaterar att denna inriktning framhäver olika genrers interaktiva och målinriktade karaktärer. Hyland (2004, 25) fortsätter att inriktningen betonar genres sociala syfte och strävar efter att beskriva semantiska strukturer som har utvecklats för att tjäna genres sociala syfte. Om man jämför denna inriktning med den ovannämnda nyretoriska inriktningen, betonar båda inriktningar kontext och genres sociala syfte men SFL:s orientering är mer formell. Enligt Ledin och Berge (2001, 8) beror detta på den lingvistiska bakgrunden i Hallidays systemisk-funktionella grammatik och sociosemiotik. Inriktningen har enligt Hyland (2007, 153) ett starkt pedagogiskt syfte och den uppstod för att förbättra och underlätta läs- och skrivundervisningen.

Den tredje inriktningen kallas för ESP (English for Special Purposes). Även denna inriktning har ett pedagogiskt syfte och den har fokuserats starkt på akademiska texter och L2-inlärare. Till exempel Swales(1990) och Bhatias (1993) arbete har haft en stor betydelse för denna inriktning. Enligt Hyland (2002, 115) har ESP mycket gemensamt med den nyretoriska skolan och Sydneyskolan och den hör hemma till någonstans mellan de två. Genres kommunikativa syfte betonas och genrer ses ofta höra till vissa specifika diskursgemenskaper som t.ex. olika yrkesgrupper. Hyland (2004, 45) förklarar ännu att genrer förstås vara målinriktade handlingar, klass av kommunikativa händelser, som medlemmar i ett samfund använder för att nå ett visst mål. Med andra ord är det enligt Kuyumcu (2004, 575) textens syfte som påverkar vilka språkliga drag, mönster eller konventioner kan förekomma i en text.

2.2. Den kommunikativa synpunkten på genre

Av de ovannämnda inriktningarna är den retoriska inriktningen och ESP de viktigaste i denna studie. I detta avsnitt ska jag förklara genrebegreppet lite djupare och presenterar först teorier från Swales (1990) och Bhatia (1993) som båda betonar starkt genres kommunikativa syfte. Jag tar också upp några andra definitioner, t.ex. från den svenske

Ledin (2001) och från Pietikäinen och Mäntynen (2009). Gemensamt för alla dessa forskare är alltså den kommunikativa, sociala synpunkten på genre.

Jag inleder med Swales teori som kan sägas höra till den sistnämnda inriktningen, ESP. Enligt Swales (1990, 45-48) består en genre av kommunikativa händelser där språket spelar synnerlig och outhärlig roll. En serie av kommunikativa händelser blir en genre när dessa händelser har något gemensamt, kommunikativt syfte. Således är genrer enligt Swales (ibid.) uppfattning kommunikativa verktyg som språkbrukare använder för att nå ett visst mål. Ibland kan detta gemensamma mål vara svårt att förstå för utomstående medan emellanåt kan det vara klart och lätt att se. En genre kan dessutom ha många olika syften. Till exempel kan man anta att elektroniska resdagböcker har många syften; de kan användas för att hålla kontakten med de närmaste under resan, ge råd för andra som planerar resan eller påverka läsare på något sätt.

Den andra teorin som jag ska kort presentera är Bhatias teori om genrer. Som Swales, framhäver också Bhatia (1993, 13-15) genres kommunikativa syfte. Saker som till exempel innehåll, form, medium och möjliga läsare påverkar förstås genres natur och struktur. Den största påverkan har ändå kommunikativa syften som utformar genren. Bhatia (ibid.) påminner att förändringar i kommunikativa syften påverkar genren: mindre förändringar hjälper oss att urskilja olika subgenrer medan med större förändringar kan genre bytas helt ut. Bhatia (ibid.) konstaterar också att skribenter ofta kan använda lingvistiska resurser ganska fritt men vissa regler och konventioner måste ändå följas för att kunna stanna inom genrens gränser. Eftersom vi kommunicerar enligt dessa regler är det möjligt att känna igen olika textsorter eller genrer, att skilja t.ex. personligt brev från affärsbrev. Både Swales och Bhatia har ett pedagogiskt syfte med sina studier om genre. De har försökt studera och beskriva genre så noggrant som möjligt för att sedan kunna lära ut genres normer och konventioner till studenter.

Den svenske forskaren Ledin (2001, 28-30) konstaterar att genrer är någonting som finns i varje samhälle och som språkbrukare använder för att kommunicera med varandra. Genre är en tradition som tas i bruk i en situation och som därför självklart förändras över tiden. Eftersom det finns möjlighet för förändringar i varje situation, har genrer en inbyggd

dynamik. Pietikäinen och Mäntynen (2009, 87) poängterar också att vi aldrig använder språk utan gemensamma genrer eftersom detta skulle störa språkbrukets funktionalitet. Således hör varje situation där språk används till någon genre och bär med sig tidigare representanter av genre. Nya språkbrukssituationer bearbetar också genre för sin del. Enligt Pietikäinen och Mäntynen (ibid.) visar detta att språk inte bara är lingvistisk utan också ett socialt och diskursivt system. Ur diskursforskningens synpunkt är samband mellan språk och social verksamhet fast; en genre kan ses som social verksamhet inom ett visst samfund eller en kultur. Pietikäinen och Mäntynen (2009, 89) påminner ändå att genre även kan ses som verksamhet med ett visst syfte, vilket följer Swales och Bhatias synsätt.

Oftast är det ett samfund med sina vanor och handlingssätt som skapar en genre, som till exempel Pietikäinen och Mäntynen (2009, 90) hävdar. Därför kan vi också säga att genre är social verksamhet. Samfund och språkbrukare bildar och styr genren, bestämmer dess regler och ger oftast också ett namn åt en genre. Genrens namn är intressanta eftersom de oftast berättar oss hurdan social verksamhet genre genomdriver. Å andra sida är det genrer som styr vårt språkbruk. De är starkt normbundna och berättar oss hur vi kan och inte kan använda språket inom ett visst område (Hellspong & Ledin 1997, 24-25). Varje genre har sina egna normer som bestämmer hur man kan agera inom genrens gränser. Enligt Pietikäinen och Mäntynen (2009, 82-83) är genrens normer ofta oskrivna och deras logik härstammar från kontext men även historia påverkar. De påminner ändå att genrer kan ha annorlunda, interna normer som gäller till exempel struktur eller språk.

Som jag ovan förklarade betonar både Swales och Bhatia starkt kontext och texters kommunikativa syften. Trots detta ser de också struktur vara en viktig del av genredimension. Genrens struktur, med andra ord det hur textens helhet bildas, är ytterligare ett viktigt drag i genreforskning och många forskare lägger vikt på den. Enligt Mäntynen (2006, 42) finns det olika synpunkter på strukturens betydelse när det gäller genredimensioner. Strukturens position och relevans beror på om man framhäver textens inre, språkliga, eller yttre, kontextuella drag. För de som betonar kontext, är struktur bara ett drag bland andra medan andra forskare ser struktur som ett avgörande drag. Till exempel inriktningar som har ett pedagogiskt syfte intresserar sig ofta för struktur eftersom den kan hjälpa studenter att förstå en genre bättre (Hyland 2004).

Somliga forskare konstaterar alltså att det är just struktur som definierar genre. Varje genre kan sägas ha vissa oundgängliga delar som den måste ha för att kunna representera en viss genre. Ytterligare finns det andra, icke-obligatoriska drag. Det kan finnas vissa begränsningar som gäller delarnas ordning. En enskild text består av dessa begränsningar och valmöjligheter och beroende på valmöjligheter kan texter i en och samma genre vara strukturellt lite olika (se till exempel Mäntynen 2006, 48). Ett bra exempel på en genre med en klar struktur är enligt Pietikäinen och Mäntynen (2009, 93) matrecept: varje kapitel har tydligen sin egen uppgift och oftast uppenbarar kapitel sig i en viss, bekant ordning. Alltid är genres struktur dock inte så klar, t.ex. kan ordning av kapitel variera och därför kan det vara svårt att känna igen genre. Pietikäinen och Mäntynen (ibid.) framhäver ännu att ju etablerad genre är desto etablerad är också struktur och ordning av kapitel. När det är fråga om en ny genre som till exempel resdagböcker kan det antas att struktur och ordning av kapitel kan variera. I denna studie är resdagböckernas struktur ändå inte ett undersökningsobjekt. Min synpunkt på genre följer Swales och Bhatias tanke om genrens kommunikativa syften och därför har jag i min analys koncentrerat mig på de interaktiva drag som förekommer i resdagböcker och avslöjar deras syfte.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att studera genrer är inte lätt. Mångfald av olika uppfattningar och teorier kan vara problematisk och som Pietikäinen och Mäntynen (2009, 134) betonar är gränser mellan genrer verkligen inte så klara som man skulle kunna tänka. Genrer blandas hela tiden och ett skäl kan vara att en genre kan ha många olika syften. En genre kan t.ex. samtidigt reklamera och informera och då kan genrer blandas. Enligt Pietikäinen och Mäntynen (ibid.) kan denna blandning ses i strukturer eller så kan språkbrukare till exempel använda olika genreresurser. Begreppet hybriditet beskriver bra denna blandning. Elektroniska resdagböcker med deras mångfald av syften kan verkligen sägas vara hybrida: i resdagböcker realiserar ofta många olika genrer samtidigt.

3. GENRER PÅ INTERNET

Genrer på Internet kan skilja sig från skrivna eller talade genrer. Internet möjliggör nya typer av kommunikation mellan individer: många människor kan kommunicera med varandra samtidigt, det är lättare att hitta information och det man skriver läses möjligen av många. Det är även möjligt att diskutera med människor som är fysiskt långt borta. Dessa möjligheter har skapat nya ramar för kommunikation och de påverkar självklart genrer. Enligt Giltrow och Stein (2009, 8-11) är genrer på Internet mer instabila och öppna. Nya genrer dyker upp hela tiden och gamla genrer förändras kontinuerligt när nya sätt att kommunicera uppstår.

Giltrow och Stein (2009, 10) poängterar att trots att texter, bilder och annat på Internet är globala, dvs. tillgängliga för alla i världen som har möjlighet att använda Internet, är genrer på Internet mindre allmänna jämfört med andra skrivna genrer som uppträder i andra kontexter. När det gäller skrivandet på Internet är genrenormer oftast mindre globala och mera lokala jämfört med skrivna genrer vilket betyder att olika grupper och samhällen på Internet har oftast sina egna regler. Om man tänker till exempel på skrivna naturvetenskapliga artiklar är de nästan likadana i alla länder i världen. Det finns vissa normer som styr skrivandet och alla forskare som skriver dessa artiklar är bekanta med regler och följer dem. Jämfört med genrer på Internet är etiketten inte så strikt; det finns inte så många normer och hur man skriver är inte så reglerat. På Internet kan man publicera i alla fall, ingen betraktar hurdana texter det publiceras. Giltrow och Stein (2009, 11) påminner att det dock finns Netiquette som ger vissa instruktioner och berättar hur man borde bete sig på Internet, men är ingen övervakare.

Många genrer som finns på Internet är gamla och blir reproduceras men det förekommer nya genrer också. Till exempel kan dagböcker på Internet ses som en gammal genre som har förflyttats till ett nytt medium (se avsnitt 3.2.) medan personliga hemsidor kan ses vara en ny genre (se t.ex. Dillon & Gushrowski 2000). Genrerepertoar på Internet är stor och några undersökningar har redan gjorts men att fastställa genrer på Internet har visat sig vara svårt (se t.ex. Karlsson 2002). Som även Santini (2007) refererar är det svårt att fastställa Internetgenrer eftersom det inte finns någon auktoritet som styr skrivandet och genrer är

fria till formen. Att Internet och i så fall dess genrer utvecklas och förändras hela tiden komplicerar också definiering. Att studera Internetgenrer är ändå viktigt och intressant, eftersom Internet är fortfarande ett ganska nytt medium och bjuder på många olika sätt att kommunicera på.

3.1. Den elektroniska dagbokens historia

I detta avsnitt ska jag närmare förklara hurdana bloggar eller dagböcker på Internet är. Jag inleder med att utreda kort historia bakom dessa genrer och granskar sedan noggrannare deras egenskaper. När människor pratar om denna genre används oftast både namn dagbok och blogg. Enligt McNeill (2009, 143-144) pågår det faktiskt intensiva debatter som gäller klassificering och skillnader mellan elektroniska dagböcker och bloggar, två populäraste former av online skrivandet. I nutida diskussioner finns det två synpunkter på bloggar och elektroniska dagböcker: att bloggar inte är dagböcker och att bloggar och dagböcker är en och samma sak. Det tycks vara omöjligt att göra en klar skillnad mellan dagböcker och bloggar. Ett problem är nomenklatur: allra först användes ordet dagbok men ordet blogg har på 2000-talet blivit en allmän titel för både bloggar och dagböcker. Både användare och utomstående använder detta namn och till och med blandar media dessa olika begrepp ihop (se t.ex. McNeill 2009, 145). Enligt min mening finns det inte några stora skillnader mellan dessa två genrer och andra forskare som har studerat dessa genrer har också använt båda begreppen sida vid sida. I denna studie kommer jag således för det mesta använda begreppet dagbok men även begreppet blogg uppför i texten då och då.

Elektroniska dagböcker eller bloggar är ett relativt nytt fenomen som bröt fram i mitten av 1990-talet. Enligt McNeill (2009, 146) kom elektroniska dagböcker först, oftast i samband med personliga hemsidor. De fokuserades oftast på skribentens liv och upplevelser, innehöll text och ibland fotografier, video eller hyperlänkar och var uppdaterade regelbundet. Bloggar, å sin sida, kom lite senare. Ordet *weblog* lanserades år 1997. I början var bloggar mestadels de så kallade filtersbloggar där skribenter föreslog länkar till sidor de tyckte var intressanta eller avsevärda. De innehöll oftast också information om skribent och var regelbundet uppdaterade. I början var det mestadels programmerare och andra

människor som arbetade inom informationsteknologi som skrev bloggar eftersom de var de enda som hade de behövliga kunskaperna.

Enligt McNeill (2009, 147) var elektroniska dagböcker och bloggar två skilda former tills i slutet av 1990-talet de första bloggtjänsterna dök upp. De bjöd alla oberoende av tekniska kunskaper på en möjlighet att gratis och lätt publicera på Internet. Efter detta har antalet av bloggar och elektroniska dagböcker vuxit explosionsartat. Skillnader mellan dessa två former har förminskats och bloggarnas fokus har förändrats. De började fokusera mer på skribenters liv i stället för tekniska detaljer och länkar till andra sidor. Den nutida bloggen eller dagboken kan således enligt Kilpi (2006, 3-7) definieras som en webbplats som består av aktuella, periodiskt publicerade inlägg. Inlägg är ofta ordnade kronologiskt och typiskt är att man också kan läsa gamla inlägg som bevaras oföränderliga. En typisk blogg innehåller nästan alltid text men ofta finns det också foton och ibland även ljudfiler och video samt länkar till andra webbsidor. Normalt har man också möjlighet att kommentera blogg.

Skribenter kan i sina bloggar eller dagböcker fokusera på ett visst tema som till exempel skribenter på resdagböcker gör. Resdagböcker är således en speciell genre bland andra dagböcker. Till exempel Pühringer och Taylor (2008) hävdar att resebloggar är elektroniska dagböcker som består av enstaka inlägg som handlar om resandet. De finns oftast på webbplatser som är avsedda för resenärer och kan utöver text innehålla till exempel fotografier, ljud eller videomaterial. Azariah (2011) å sin sida anser heteroglossia vara ett viktigt begrepp i samband med resdagböcker. Begreppet innebär enligt Lester, Ledin och Rahm (2003, 212) att ”språket korsas av olika genrer, register, accenter, sociolekter, stilar osv.” Språk är lagrad och består av många olika diskurser som hör till många olika sociala samfund och således kan man i en text höra många olika röster som alla är lika viktiga. Enligt Azariah (2011, 3) anknyter flera forskare begreppet heteroglossia till bloggar vilket är resonligt eftersom man i bloggar faktiskt kan höra många röster: den av skribenten och många andra som hör till läsare som kommenterar inlägg. Att skribenter kan i en text också spela många olika diskursiva roller gör också dagböcker till en heteroglossisk genre.

3.2. Elektroniska dagbokens egenskaper

Elektroniska dagböcker och olika slags av bloggar har blivit otroligt populära under de senaste tio åren. Internetuppkopplingar har blivit snabbare, datorer billigare och program lättare att använda. Att skriva elektronisk dagbok är så lätt att nästan vem som helst som har möjlighet att använda Internet kan göra det. Olika webbplatser och bloggtjänster har gjort det lätt för oss: man behöver inte kunna programmera eller koda. Sorapure (2003) konstaterar till och med att skriva en elektronisk dagbok är idag faktiskt inte svårare än att skicka e-post.

Dagböcker är en gammal genre. Människor har alltid skrivit dagböcker och andra självbiografiska texter. Enligt Kitzmann (2003, 51-52) representerar dagbok bildandet av det moderna, individuella självet. Den har länge varit en plats för självanalys och ett sätt att granska sitt eget liv. Självet är i centret och världen tolkas och undersökas från detta. Kitzmann (ibid.) konstaterar också att tidigare associerades dagboken med något hemligt, terapeutiskt och till och med andligt. De kristna traditionerna, syndabekännelsen och själviakttagelsen kan ses som ursprunget för dagböcker och många tidiga dagböcker var i själva verket beskrivningar om andliga framsteg. Senare, denna själviakttagelse anpassade sig till krav på individualism, kapitalism och andra drag som är karakteristiska för modern tid.

McNeill (2003) har förklarat skillnader mellan traditionella, handskrivna och nya, elektroniska dagböcker. Enligt henne finns det många likheter men också tydliga olikheter. Den största skillnaden är självklart det, att medan dagböcker tidigare var mycket privata, finns de nya, elektroniska dagböckerna oftast att tillgå för alla som har möjlighet att använda Internet. Enligt Kitzmann (2003, 51) har dagböcker under tiden förändrats och blivit platser för att uttrycka och iaktta sig själv, platser där det äkta självet konstrueras men där även andra kan möjligen se det. Nuförtiden ger dagböcker och bloggar på Internet alla människor en möjlighet att berätta sin historia för den stora allmänheten. Tidigare tänkte man ofta också, att skriva dagboken är bara för kvinnor och speciellt för tonårsflickor, medan nuförtiden skriver även män dagböcker och bloggar på Internet. Detta syns tydligen till exempel när man kollar olika webbplatser som har med resandet att göra: det är massor

av män som skriver resdagböcker och olika slags resebloggar. Ett exempel är mitt material där det finns resdagböcker som är skrivna av både män och kvinnor.

Dagböcker på Internet blandar skillnaden mellan normalt liv och livet på Internet och mellan privat och offentligt. När man lägger dagboken ut på webben, blir den enligt Sorapure (2003, 10) inte bara offentligt utan också interaktivt. Kitzmann (2003, 56) konstaterar att elektroniska dagböcker är verktyg för kommunikation och interaktion. I själva verket använder många skribenter dagböcker för att skapa vänskap och kontakter och man kan säga att dagböckers syfte är att väcka diskussion. Även om det enligt Kitzmann (ibid.) finns blogg-tjänster som bjuder på möjligheten att skydda sina texter och bilder med lösenord, vilket betyder att endast en begränsad grupp av människor kan se dem, är dagböcker på Internet ändå oftast tillgängliga för alla. Kitzmann (ibid.) hävdar att sådana begränsningar går mot elektroniska dagböckers idé: Att låta andra människor se och läsa ens privata tankar och liv är ett sätt att göra sitt liv betydelsefullt med hjälp av feedback och stöd från läsare.

Publik uppenbarligen är viktigt för människor som skriver elektroniska dagböcker (se t.ex. Sorapure 2003, 9) Människor skriver dagböcker och gör dem offentliga genom att lägga ut dem på webben eftersom de faktiskt vill att andra ska läsa om deras upplevelser och tankar. Och även om ingen aldrig skulle läsa dagboken, finns möjlighet ändå där och det räcker för många. Innan Internet-period krävde dagbokens publicering mycket arbete men nuförtiden kan vem som helst börja skriva dagbok och lägga ut den på webben. Det är lätt att få sina texter publicerats, man behöver inte visa sina talang eller övertyga någon. Även om publicering är lätt, konstaterar McNeill (2003, 25) ändå att för många skribenter är det viktigt att dagboken blir populär, att människor faktiskt läser den och därför försöker de tilltala läsare på något sätt. McNeill (2003, 32, 35) hävdar att skribenter har allt mer börjat tänka på vem ska läsa dagboken och vad vill de ha. Detta är faktiskt ganska svårt: De som läser dagböcker på Internet har många förväntningar och föremål för intresse; de vill ofta ha något spännande, hemligheter och skvaller, stora känslor. Det är också svårt att veta hurdana människor läser dagboken och man måste tänka på både kända och okända läsare. Att det finns läsare är uppenbarligen viktigt också för skribenter av resdagböcker. Tilltal är

vanliga och skribenter tar hänsyn till läsare och försöker locka dem till att följa resdagboken (se avsnitt 7.2.2.).

Ett sätt att förbättra dagboken är att be feedback från läsare. Nästan alla dagböcker och bloggar bjuder på möjlighet att kommentera inlägg. Omkring dagböcker bildas gemenskaper där skribent och läsare tar olika roller och diskuterar: Dagboken blir enligt McNeill (2003, 34) en plats där både skribenten och läsare kan bearbeta känslor och tankar genom att skriva och läsa. Swales (1990, 23-27) har skapat begreppet diskursgemenskap som är användbar även när man tänker på bloggare och deras gemenskaper. Swales (ibid.) definierar diskursgemenskap som en social grupp som har gemensamma, offentliga mål och mekanismer för kommunikation. Skribenter och läsare bildar gemenskaper eftersom de har likadana retoriska mål. Även om medlemmarna i dessa gemenskaper kan fysiskt vara långt borta från varandra och kanske aldrig träffar varandra, bildar dem i alla fall en gemenskap som baserar sig på medlemmars gemensamma mål och värden.

Ofta finns det i elektroniska dagböcker hyperlänkar till andra sidor. Skribenter bjuder på länkar till andras dagböcker eller till andra webbsidor som de tycker är intressanta; matrecept, kartor, bokrecensioner och så vidare. Dessa länkar hjälper läsare att uppfatta hurdan människa skribenten är; de ger läsare en möjlighet att vara en del av skribentens personliga vardagsliv. Genom att följa dessa länkar kan läsare på något sätt dela skribentens upplevelser; de skapar närhet mellan läsare och skribent. McNeill (2003, 33) konstaterar att länkar ökar dagbokens autenticitet eftersom de ofta anknyter bekanta saker till berättelsen. Enligt Kilpi (2006, 17, 21) är länkar också ett sätt att berätta vad bloggaren uppskattar och vilken referensgrupp vill han eller hon höra till. Bloggtjänster och webbsidor som bjuder på möjligheten att skapa kostnadsfria dagböcker har dessutom ofta sina egna länkar till andra sidor. Dessa länkar är nästan alltid kommersiella. Om man tittar på mitt material finns det länkar till kvällstidningar, resesökmotoren och så vidare. Dessa kommersiella länkar bjuder på möjligheten att ha en gratis dagbok på Internet och därför kan skribenter inte själv påverka vilka reklamer de har i samband med sina bloggar och dagböcker.

Enligt Kitzmann (2003, 53) har dagböcker varit och fortfarande är platser där man samlar minnen. Kitzmann konstaterar att speciellt de handskrivna dagböckerna hade som en

uppgift att bilda och bevara både den individuella och kulturella identiteten men jag tycker att detta påstående stämmer även med de elektroniska resdagböckerna. Några webbplatser även reklamerar sig att vara en bra plats att spara de goda, värdefulla resminnena i form av texter och bilder:

”...kan du själv berätta om dina resor och inspirera andra samt spara dina reseberättelser för framtiden.”(www.resdagboken.se)

”Samtidigt som din resa dokumenteras i ett trevligt format, så håller du kontakt med vänner och familj på "hemmaplan". Du kan ladda upp hur många bilder du vill i din resedagbok. Vi sparar dessutom en kopia av originalbilden, så minTur fungerar därmed även som en backup till dina fotografier medan du är på resande fot.”(www.mintur.se)

Många resdagböcker i mitt material är flera år gamla och har varit på webbplatsen ända från resan. Kanske just därför att skribenter vill spara deras texter för att kunna läsa dem om och dra sig till minnes igen.

4. MULTIMODALITET

Multimodalitet är ännu ett viktigt begrepp som måste ta hänsyn till när man studerar material som finns på Internet. Som till exempel Kuikka (2009, 37) konstaterar, bildas betydelser i vår globaliserade värld inte längre bara med hjälp av språkliga element utan olika icke-språkliga element spelar hela tiden större roll i kommunikation. Intresset för multimodal forskning har vuxit enormt sedan i mitten av 2000-talet när allt flera språkforskare och lingvister började intressera sig för relation mellan språk och andra resurser som används i kommunikation (O'Halloran, 2011, 5). Att kommunikation är multimodalt är enligt Jewitt (2009, 1) dock inte något nytt: människor har alltid använt bilder och olika andra icke-verbala element i kommunikation. Digitala teknologier som möjliggör användning av bild, ljud och rörelse har ändå förändrat kommunikation på många betydande sätt och tack vare dessa nya teknologier har också intresset för multimodala studier vuxit.

Berömda namn inom multimodal forskning är till exempel Kress och van Leeuwen och det är just deras tanke om visuell grammatik (2006) som har inspirerat många forskare inom multimodala studier. Idén är att studera visuella symboler och deras strukturer lika systematiskt som ord och meningar kan studeras genom deras grammatik. Man fokuserar på hur dessa symboler kan förknippas med varandra för att skapa betydelse i stället för att bara se dem som individuella symboler. Visuell grammatik beskriver sociala resurser som en viss grupp har och använder men är samtidigt en ganska generell grammatik eftersom den måste täcka ett så stort område. Visuell grammatik är enligt Kress och van Leeuwen (2006, 1-4) ingen universell grammatik utan förknippas starkt med den västerländska kulturen.

Jewitt (2009, 1, 14) påpekar att traditionellt ses språk som det mest betydelsefulla elementet i kommunikation. Ur multimodalitets synvinkel omfattar kommunikation och interaktion mellan människor ändå något mer än bara språk. Utgångspunkt i multimodala studier är att expandera uppfattningar om språk och dess betydelser. Kommunikation mellan människor består inte bara av språk utan olika semiotiska resurser – bilder, skrifter, blickar, tal, ställningar och gester - hör också till och används för kommunikation och interaktion. När

språkbrukare kommunicerar har de en hel del semiotiska resurser som de kan välja mellan i olika situationer. Människor producerar, förstår och tolkar betydelser genom många olika semiotiska resurser och varje resurs realiserar olika kommunikativa behov. Interaktion mellan resurser är ytterligare en del av betydelsers produktion. Speciellt Internet och nya teknologier har möjliggjort nya slags av interaktion mellan olika semiotiska resurser. Multimodalitet byggs på antagandet att betydelser som produceras med hjälp av semiotiska resurser är sociala. De påverkas av normer och regler som gäller under produktion. Hurdana betydelser det produceras och vilka resurser som används beror också på kommunikations syfte och producentens personliga intressen. Genom att granska kommunikation ur multimodalitets synvinkel är det möjligt att analysera och beskriva flera olika sätt som människor används för kommunikation.

Som Jewitt (2009, 2) och O'Halloran och Smith (2011) dock konstaterar är multimodalitet inte en teori i sig själv utan begreppet innehåller en stor mängd av olika teorier, förklaringar och metodologi och kan användas och forskas på många olika sätt. Ett sätt att studera multimodalitet är att göra det ur social semiotisk synpunkt. Enligt Jewitt (2009, 29) har Kress och van Leeuwens berömda arbete (2006) om visuell kommunikation fungerat som utgångspunkt för studerandet av multimodalitet. Social semiotiskt sätt att analysera multimodalitet har den sociala kontexten som utgångspunkt. Syftet är att förstå hur människor i ett visst samhälle eller en viss social kontext använder olika semiotiska resurser. Man intresserar sig för hurdana val människor gör och hurdant samband mellan språket och kontexten är. Hurdana semiotiska resurser det finns att använda beror förstås på kontexten och därför spelar den en viktig roll. För att kunna förmedla sina tankar väljer människor resurser som bäst passar i denna stund. Med andra ord studeras semiotiska resurser i kontexten för att förstå hur de används.

Enligt min mening passar denna synpunkt på multimodalitet bra på min undersökning. Den bjuder på möjlighet att granska hurdana valfria multimodala element skribenter har valt att använda för kommunikation i sina resdagböcker. Webbplatser, där resdagböcker som hör till mitt material förekommer, bjuder på lite olika möjligheter och skribenter har olika sätt att använda dessa möjligheter. Det som man måste ta hänsyn till när man studerar material som finns på Internet är att det finns också massor av multimodala element som

förekommer oberoende av skribenter. Jag har därför i min analys delat multimodala element i två kategorier; element som förekommer beroende på skribenter och element som förekommer oberoende av skribenter och studerar dem som skilda. I min analys kommer jag att granska multimodala element noggrant för att kunna förklara hurdana semiotiska resurser skribenter har valt att använda och vilken roll de spelar i resdagböcker.

Fotografier är ytterligare ett vanligt tillskott i resdagböcker. De är det multimodala elementet som mest säkert förekommer i resdagböcker. Turister har alltid fotograferat mycket för att kunna senare förklara resans gång med hjälp av foton. Tack vare Internet kan de närmaste hemma titta på foton redan under resans gång. Foton spelar faktiskt en viktig roll i resdagböcker eftersom skribenter är långt borta från sina närmaste, i en miljö som inte är bekant för dem. Det är lättare att berätta om sitt vardagliga liv och sina äventyr med hjälp av fotografier och resdagböcker kan innehålla tiotals foton. Ibland finns även videofiler med. I vissa inlägg kan fotografier till och med spela större roll än text. Enligt Urry (1990, 136) har fotografering varit typiskt för resenärer från det sena 1800-talet. Fotografier är ett sätt att reproducera verkligheten och ett foto är ett bevis. Det påvisar att någonting faktiskt hände eller att man verkligen var någonstans. Urry (1990, 139) konstaterar att människor tror att kamera inte ljuger. Men i själva verket kan man göra många val innan man tar ett foto; arrangera objekt, tänka på ljus, bildvinkel osv. Nuförtiden är det dessutom möjligt att bearbeta färdiga foton med hjälp av datorer och därigenom är foton konsekvenser av dessa val.

Enligt Urry (1990, 139-140) ger fotografering meningen för resandet. Den är en anledning att stoppa, ta ett foto och sedan fortsätta. Människor tänker ofta att de måste gå och se vissa platser för att kunna fotografera. Urry (ibid.) skriver om en hermeneutisk cirkel. Resenärer vill under sina semestrar se saker som de redan har sett i researrangörernas broschyrer, på tv eller på Internet. I semester fotograferar man dessa samma platser och använder sedan egna versioner av tidigare fotografier för att demonstrera att hon eller han faktiskt har varit där och sett dessa platser.

5. TURISMENS DISKURSER PÅ INTERNET

Enligt Sheller och Urry (2004, 3) är turism den största industribranschen i världen vilket gör den ett intressant och betydelsefullt undersökningsobjekt. Som sagt har turismbranschen under de senaste åren förändrats enormt, tack vare Internet och olika andra teknologier som underlättar bokning av resor och sökandet av information. Nya teknologier har också påverkat sätt att kommunicera med de närmaste under resan och turismens diskurser har förändrats. I detta kapitel kommer jag att förklara sambandet mellan turism och Internet djupare och ska också diskutera hur turismens diskurser har förändrats under de senaste tio åren.

5.1. Turism och Internet

Man kan säga att hela världen har blivit ett virtuellt resemål och detta är tack vare ny teknologi. Tidigare kunde vi bekanta oss med världen genom olika slags av resefilmer och tv-program, men det var faktiskt Internet som förändrade branschen helt. Sätt att söka och dela information förändrades helt men även sätt att resa har ökats. Idag har människor till exempel en möjlighet att resa i cyberrymd som vi kan enligt Molz (2004, 170) se som ett fönster till världen. Många forskare talar om cyberturism som t.ex. enligt Prideaux (2002, 318) kan definieras som elektroniskt simulerade reseupplevelser som kan ersätta fysiska reseupplevelser. En cyberturist kan t.ex. surfa på olika sidor på Internet och på det sättet bekanta sig med olika virtuella omgivningar eller till exempel delta i virtuella rundresor. Vissa forskare tror att cyberturism kommer att ersätta den fysiska turismen helt men jag är själv enig med Molz (2004, 170), som konstaterar att cyberrymd kommer mestadels att användas vid sidan av fysiska resor och tvärtom. Molz (ibid.) påpekar ändå också att människor inte reser bara på Internet utan också med Internet. Internet är absolut av stor nytta när man reser: man kan till exempel använda Internet under resan för att hålla kontakt med de närmaste, söka information om nästa resemål, reservera inkvartering eller transport, läsa e-postmeddelanden och delta i diskussion i reseforum, kolla vädret eller valutakurs osv.

Olika slags av webbplatser för resenärer dök enligt Schmallegger och Carson (2008, 100) upp i slutet av 1990-talet och blev populära ganska snabbt. Med hjälp av Internet, bärbara datorer och digitala kameror kan resenärer regelbundet, nästan i realtid berätta deras närmaste om resans gång och händelser. Resenärer har genom tider alltid skrivit brev och skickat postkort hemma men kommunikation har aldrig förr varit så snabbt och lätt. Dessa webbplatser för resenärer gör enligt Molz (2004, 169) att de närmaste som är hemma kan vara med på resenärens äventyr vilket kan sägas vara någon slags av cyberturism. Genom att berätta om upplevelser under resan på resdagböcker förändrar skribenter världen till ett virtuellt resemål och bjuder på sina läsare möjlighet att resa med. Således kan webbplatser för resenärer och resdagböcker sägas vara nya slags av resemål där människor kan spela online men som också verkar på hur vi ser resandet.

Molz (2004, 171) kallar resenärens webbsidor för "round-the-world" -webbsidor och förklarar dem ofta vara personella hemsidor där resenärer berättar om deras resor och som oftast innehåller information om resenären och resan, kanske kartor, resplaner, information om resemål osv. Den viktigaste saken i dessa sidor är enligt Molz (ibid.) just resdagböcker som ger läsare möjlighet att drömma om en safari i Afrika eller om en strand i Thailand genom att läsa inlägg. Genom dessa reseberättelser blir världen ett virtuellt ställe för både skribenter och läsare och eftersom skribenter oftast uppdaterar deras resdagböcker regelbundet är det lätt för läsare att kunna tänka sig vara med på resan. Skribenter uppmuntrar vänner, familjen och andra som intresserar sig för resandet att följa sina dagböcker och aktivt delta i diskussion med form av kommentarer, chatt osv. Därför jämför Molz (ibid.) dessa sidor med äkta resemål eftersom båda är platser där man kan hänga ihop, träffa andra som reser och prata om resor och upplevelser under dessa. Det är till och med möjligt att se några sevärdheter, även om de bara är fotografier på dataskärmen.

Molz (2004, 171) hävdar att dessa webbsidor är ostadiga och mobila. De följer resenären och det är möjligt att logga in nästan var som helst i världen under resans gång. De förändras hela tiden när skribenten producerar nya inlägg eller laddar upp nya foton osv. Ändå kan resdagböcker vara för många skribenter den enda stabila och bekanta platsen under resan. Resdagböcker motsvarar på något sätt resenärens hem. De är platser där resenärer alltid känns närvarande och även en plats där resenärer "träffar" sina vänner och

familj. Enligt Thurlow och Jaworski (2010, 99) är det viktigt för turister att hålla kontakt med de närmaste hemma men också med det gamla själv. Att hålla kontakten händer just genom att skriva postkort, e-post eller resdagböcker. Molz (2004, 179) konstaterar ytterligare att eftersom resenärer använder Internet för att kommunicera med de närmaste under resan, reser de inte för att fly sociala skyldigheter. Snarare är resandet ett sätt att underhålla gamla och skapa nya mänskliga relationer. Att kunna kommunicera i realtid kan kännas nästan som distans inte ens finns.

Internet och alla dessa nya sätt att kommunicera på har förändrat uppfattningar om distans mellan borta och hemma och arbete och fritid. Enligt Molz (2004, 172-173) ser många som skriver resdagböcker deras verksamhet som ett arbete även om de är på ferier. Att uppdatera resdagboken är för många resenärer en skyldighet och kan därför kännas som arbete. Skribenter står i skuld för sina läsare och därför känns det viktigt att skriva ett nytt inlägg då och då. Dessutom sitter de som läser dessa resdagböcker ofta fast bakom deras arbetsbord och följer reseberättelser vid sidan av vardagsliv vilket å sin sida också fördunklar gränsen mellan arbete och fritid. Läsare har dessutom faktiskt en ganska stor inverkan på resenärer. Många kommenterar inlägg flitigt och kan ge råd eller föreslå någonting som skribenter borde göra eller uppleva. Molz (2004, 177) konstaterar att kännedom om att det finns läsare som följer resdagboken uppmuntrar skribenter göra saker som de annars skulle kanske inte göra.

5.2. Turismens diskurser

Turismens diskurser organiseras och blir betydelsefulla i tal och text som handlar om turism. Dessa diskurser är rörliga och tillsammans med det faktum att man verkligen reser någonstans gör de människor turister. Thurlow och Jaworski (2010, 20) konstaterar att diskurser är i rörelse åtminstone på två olika sätt: för det första förändras innehåll och format av turismens texter hela tiden och för det andra vandrar texter omkring lika mycket som deras skribenter gör.

Språk hör alltså fast till turism. Det är hela tiden massor av människor i rörelse och detta språk spelar en betydelsefull roll i turismbranschen. Det används till exempel för annonsering, olika slags av reseberättelser och resehandböcker och kommunikation mellan turister och lokala människor. Relation mellan språk och turism och olika genrer inom turism har blivit föremål för forskning många gånger; det finns forskning om semesterpostkort, tv-program som handlar om resandet och resehandböcker (se t.ex. Thurlow & Jaworski 2010). Olika webbplatser för resenärer eller resdagböcker har ändå ännu inte väckt så stort intresse och om resdagböcker och deras språk finns det egentligen nästan ingen information alls.

Turismens språk har under de senaste tio åren förändrats enormt medan nya kommunikationssätt har dykt upp. Men det är också sätt att resa och resandet själv som har förändrats. Som Pudliner (2007, 46) konstaterar, var turism och resandet tidigare inte möjligt för vem som helst och då handlade också skrivandet om turism broschyrer, artiklar i tidningar, romaner och noveller osv. En vanlig människa hade inte så många möjligheter att få sin röst hörd. Nuförtiden har större mängd av människor möjlighet att resa och berätta om sina resor för den stora allmänheten. Således har skrivandet inom turism förändrats. Turismens diskurser har blivit personligare och mångsidigare. Det råder inget tvivel om att Internet och nya, interaktiva kommunikationsmedel, som till exempel resdagböcker, har revolutionerat turismens språk och diskurser.

Enligt Dann (1996, 63) liknar turismens diskurser monologer: det är frågan om envägskommunikation där talaren talar och lyssnaren lyssnar. Det finns ingen interaktion och lyssnaren kan inte ifrågasätta talarens kännedom om temat. Ofta är talare enligt Dann (ibid.) till och med okända och även mottagare ses vara könlösa, tidlösa och utan ekonomiska eller sociala status. Läsare ses också vara mindre erfarna än skribenter. Resdagböcker har faktiskt förändrat turismens diskurser. Alla resdagböcker i mitt material och i allmänhet ger läsare en möjlighet att kommentera texter och på grund av detta blir kommunikation dubbelriktad. Man kan fritt fråga, ifrågasätta och vara enig eller oenig med skribenten. Skribentens identitet saknas inte längre eftersom nästan alltid finns det åtminstone någon information om skribent och vissa skribenter väljer att skriva långa beskrivningar om sig själva. Skribenter använder ofta pronomenet jag eller vi vilket också

gör dagböcker mer personliga, laddar upp bilder om sig själv och skriver om upplevelser som de själv har varit med. Skribenter tar sina läsare i beaktande och tilltalar dem på många sätt.

Dann (1996, 65) skriver också om turismens eufori, det, att man nästan aldrig skriver om någonting tråkigt. Detta kan vara sant när det gäller reklamer osv. men resdagböcker skönmålar sanningen faktiskt inte. Skribenter behöver inte sälja någonting och därför kan de fritt beskriva resans gång. Skribenter verkar vara mycket ärliga och skriver också om tråkiga upplevelser de råkas ut för under resan. Jämfört med tidigare sätt att kommunicera, till exempel det traditionella postkortet, finns det också betydligt mer utrymme för mångsidigare beskrivningar i resdagböcker och därför behöver man inte begränsa sina tankar utan man kan skriva också om tråkigare upplevelser och använda längre och mångsidigare förklaringar.

6. UNDERSÖKNINGSMATERIAL OCH METODER

Syftet med denna pro gradu-avhandling är att få mera information om en ganska ny genre som under de senaste åren har blivit otroligt populär bland resenärer i Sverige, nämligen resdagböcker på Internet. Min synpunkt på genre är kommunikativ och därför studerar jag resdagböckernas interaktiva drag för att få fram hur och varför de används för kommunikation. Ytterligare är målet att förstå hurdana olika funktioner de har. I denna studie tar jag även hänsyn till resdagböckernas multimodalitet som är en viktig del av resdagböcker och till och med används för att förbättra och underlätta kommunikation. Jag har två forskningsfrågor som jag strävar efter att svara:

- 1) Vilken roll har multimodaliteten i resdagböckerna?

- 2) Vilka funktioner resdagböcker som en genre har? Hurdana interaktiva element det finns och på vilka sätt används resdagböcker för kommunikation?

6.1. Beskrivning av undersökningsmaterialet

Mitt material består av fyra olika resdagböcker som är skrivna av fem resugna svenskar och som finns på Internet. I detta avsnitt kommer jag att beskriva mitt material mer ingående för att läsaren skulle bättre kunna uppfatta det och den kontext där det existerar. För klarhetens skull sammanfattar jag inledningsvis den viktigaste informationen om resdagböcker i tabell 1 och förklarar sedan innehållet och tematiken för varje resdagbok. Bland texten finns även bilder av resdagböcker. Resdagböcker i mitt material härstammar från tre olika svenska webbplatser som alla bjuder skribenter på en möjlighet att skriva inlägg och ladda upp ett obegränsat antal bilder. Dessutom har läsare möjlighet att kommentera inläggen i resdagboken.

Dessa resdagböcker blev utvalda till mitt material för det mesta av en slump. På grund av min före detta arbete och personligt intresse är jag bekant med olika webbplatser som har

med resande att göra och har läst flera resdagböcker nästan dagligen under flera år. När jag sökte mitt material, läste jag igenom resdagböcker som på något sätt intresserade mig själv: platser som jag tyckte är intressanta eller där jag själv hade besökt eller resor vars tema verkade intressant. Indien och Sydamerika har jag alltid velat besöka och kommer förhoppningsvis att göra den i framtiden. Vandring, vindsurfing och andra sportsrelaterade resor har för sin del alltid intresserat mig. När jag hittade resdagböcker som handlade om dessa teman, var materialet samlat. För att kunna begränsa mitt material, har jag valt fyra resdagböcker som sammanlagt innehåller 77 skrivna inlägg och 252 fotografier. De är alla skrivna av olika slags människor som gjorde olika typer av resor. Skribenter är av olika åldrar och reser på olika sätt och i varierande sällskap. Resornas längd varierar från två veckor till ungefär två månader.

Eftersom alla fyra resdagböcker i mitt material är tillgängliga av alla Internetanvändare vilket med andra ord betyder att de inte är skyddade med lösenord har jag inte bitt skribenter om lov att använda dem i min studie. Skribenterna publicerar sina texter, foton och kontaktuppgifter och vet att vem som helst kan se dem och använda dem på vilket sätt som helst. Enligt min mening innehåller resdagböckerna dessutom inte material som på något sätt kunde skada skribenterna. Öppenhet tycks i allmänhet vara mycket viktigt när det gäller bloggar och speciellt resdagböcker: t.ex. på webbplatsen [resdagboken.se](http://www.resdagboken.se) är det inte ens möjligt att lösenordsskydda sitt material utan idén är att allt material som skribenter producerar är tillgängligt för alla. Webbplatsens upprätthållare betonar att detta faktiskt är poängen med [resdagboken.se](http://www.resdagboken.se): ”att vara en inspirationskälla för andra resenärer och att utbyta erfarenheter med varandra” (<http://www.resdagboken.se/Web/Core/Pages/Standard.aspx?id=472&epslanguage=sv#dagbocker>).

I tabell 1 har jag alltså samlat den viktigaste informationen om resdagböcker. På vänster sida står resdagbokens namn. Antalet resenärer berättar hur många resenärer det är med i resan i frågan medan antalet skribenter berättar hur många resenärer skriver resdagboken. Antalet inlägg i resdagboken berättar hur många texter det finns i varje resdagbok och antalet fotografier visar hur många fotografier det finns i resdagboken alltsammans. Resans tidpunkt och längd anger när resan gjordes och hur länge den varade.

Tabell 1: Information om resdagböcker som hör till mitt material.

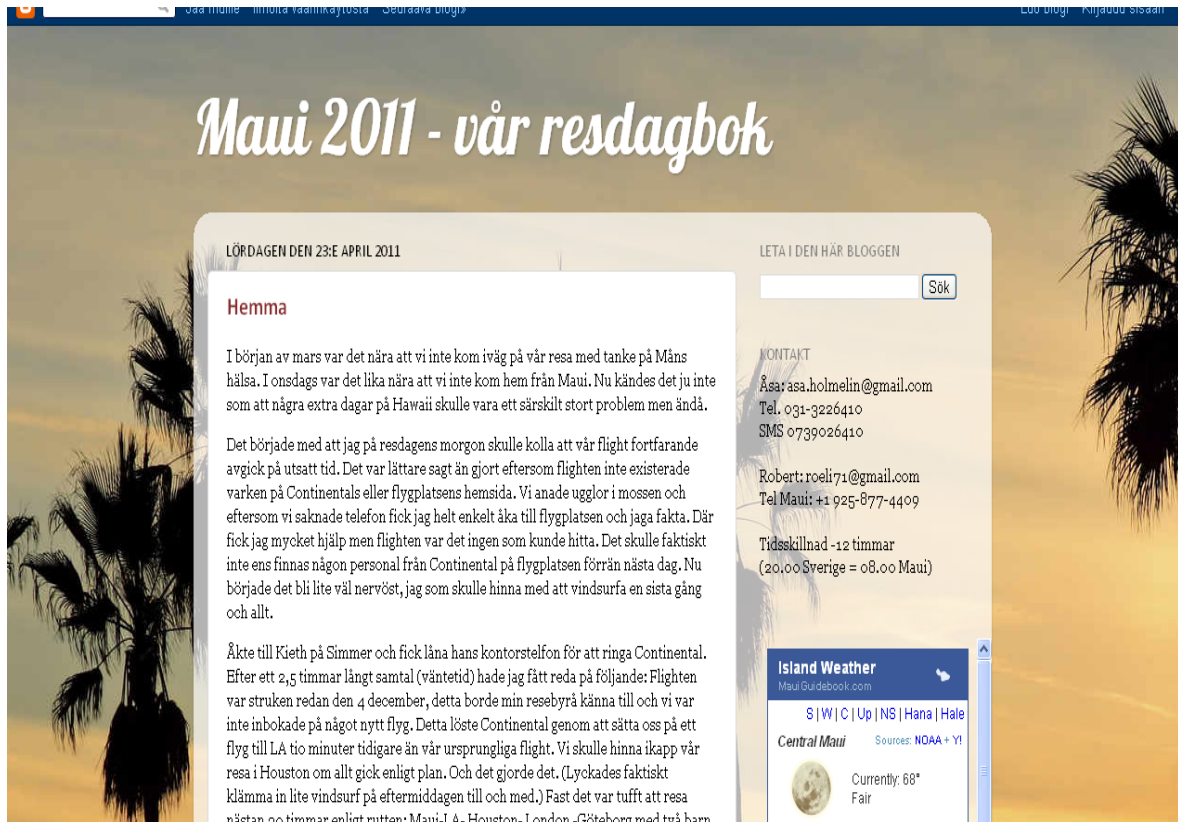
Resdagbokens namn	Antalet resenär	Antalet skribenter i resdagboken	Resans tidpunkt och längd	Antalet inlägg i resdagboken	Antalet fotografier i resdagboken
Maui 2011	4	2	vintern 2011, cirka två månader	50	80
ABC-resan	1	1	sommar 2009, cirka en månad	8	32
Mount Everest Base Camp	1	1	november 2010, 2 veckor	7	43
Birgerssons i södra Indien	2	1	december 2009 – januari 2010, cirka en månad	12	97

Som tabellen visar är alla resdagböcker i mitt material lite annorlunda jämfört med varandra. Som det framgår av den andra och den tredje spalten varierar antalet resenärer och skribenter i resdagböckerna; vissa skribenter reser med hela familjen medan andra är ensamma. Resdagboken Maui 2011 har två skribenter medan andra är skrivna av en person. Som den fjärde spalten visar, kan också resans tidpunkt variera vilket beror på att jag har valt mitt material på grund av temat, inte letat efter de nyaste resdagböckerna. Det som varierar mest är antalet inlägg och fotografier i resdagböcker. Variation beror förstås åtminstone delvis på resans längd. Ju längre man reser desto mer tid har man att uppdatera sin resdagbok men också andra saker som t.ex. möjlighet att använda Internet under resan kan påverka.

6.1.1. Resdagboken Maui 2011

Resdagboken Maui 2011 är skriven av en ung familj med föräldrar och två barn som reser till Hawaii för att vindsurfa. Texterna i resdagboken handlar om deras liv i Maui: pappas hobby vindsurfing tar upp det största utrymmet men familjen beskriver också olika aktiviteter med barn. Den här resdagboken har således enligt min mening två klara teman: vindsurfing och barnfamiljens vardag utomlands. Det är både mamma och pappa som uppdaterar resdagboken så det hörs två lite olika röster i dagboken. Resdagboken finns på webbplatsen blogspot.com som bjuder på vem som helst möjlighet att skriva om vad som helst. Den är alltså inte avsedd bara för reseskivandet som alla andra webbplatser i mitt material. På denna webbplats har skribenter ganska stora möjligheter att själv påverka utseendet av en blogg eller dagbok: man får själv välja bakgrundsbilden och det förekommer inga reklamer i samband med bloggar på denna webbplats. Den aktuella familjen som semesterar på Hawaii har palmer och solnedgång som bakgrundsbild som bild 1 visar.

Bild 1: Maui 2011

<http://resdagbokenmaui.blogspot.com/> (Hämtad 21.2.12).

6.1.2. Resdagboken ABC-resan

Resdagbok ABC-resan är skriven av en ung flicka som vandrade omkring alldeles ensam i Sydamerika. Under sin resa besökte hon sammanlagt tre länder: Argentina, Brasilien och Chile. Texter i resdagboken behandlar för det mesta resans program och skribentens upplevelser: Hon berättar vad har hänt för henne under de senaste dagarna och vilka är hennes framtida planer och så vidare. Med andra ord sammanfattar hon i sin resdagbok de viktigaste, mest spännande och betydelsefullaste upplevelserna under resan. Skribenten har inte något specifikt tema i inläggen utan jag skulle hellre säga att det är frågan om en vanlig reseskildring. Denna resdagbok finns på webbplatsen resdagboken.se som är avsedd enbart för resdagböcker och reseskrivandet. Den begränsar skribenters valmöjligheter och alla resdagböcker på webbplatsen ser ganska likadana ut. Bild 2 visar hur inläggen i resdagboken ABC-resan ser ut.

Bild 2: ABC-resan

The screenshot shows a travel diary entry on the website 'resdagboken.se'. The main content is a diary entry titled 'Sista dagen i Sydamerika...!' from Rio de Janeiro, Brazil, dated August 19, 2009. The entry describes the author's experiences and offers travel tips. To the right of the text is a map of South America with several cities marked. Below the main text is a sidebar titled 'Dagboksinslägg' (Diary Entries) which lists other entries with their dates and locations.

Sista dagen i Sydamerika...!
onsdag 19 augusti 2009 Rio de Janeiro, Brasilien

Nästan 4 veckor har gått sedan jag satte mina ostadiga fötter på Sydamerikansk mark och med fasa verkligen insåg att en hel kontinent väntade på att upptäckas av mig, ENSAM (typ)!

Men allt har ju faktiskt gått jättebra och jag har haft en spännande, lärorik och supertrevlig resa! Rekommenderar verkligen att resa med en grupp, Tex GAP (som jag reste med) man får verkligen mkt för pengarna.

Näst sista dagen i Rio tillbringade jag på stranden där jag brände min mage sönder och samman... Skit! Mår alltså sådär idag och går mest runt och känner mig ynkelig :) Släpade dock mig bort och fick håret tvättat på salong idag (finns typ aldrig varmvatten när man bor på hostel!), ngt jag aldrig gått in och beställt bara sådär! Trevligt!

Nu ska jag aldeles strax hoppa in i en taxi som ska ta mig till flygplatsen, längtar hem, känner att jag är färdig med mitt resande för denna gången :)! Men känner jag mig själv rätt kommer jag att klättra på väggarna inom 2 veckor!

Sist men inte minst, **topplistan Sydamerika:**

Bästa upplevelse: Hästridning vid Andernas fot
Högsta upplevelsen: Vandrning upp och till en vulkan
Starkaste upplevelsen: Carpinifias...
Störigaste upplevelsen: Iberia...
"Kulturigas" upplevelse: Att besöka Mapucheindianerna/hela jätta Sydamerika!
Största upplevelsen: Att jag faktiskt åkte!!!

Ha det bra alla, ses till nästa resa!

Anmäl

bellaodaniel
Loggade in måndag 7 februari 2011
från Windhoek, Namibia

Dagboksinslägg

Sista dagen i Sydamerika...!
onsdag 19 augusti 2009
Rio de Janeiro, Brasilien
bellaodaniel 0 4

Rio de fucking Janeiro!
tisdag 18 augusti 2009
Rio de Janeiro, Brasilien
bellaodaniel 0 2

Santiago och UNESCO's Valparaiso
lördag 15 augusti 2009
Santiago de Chile, Chile
bellaodaniel 0 3

Pucón
fredag 14 augusti 2009
Santiago de Chile, Chile
bellaodaniel 0 1

<http://www.resdagboken.se/m/bellaodaniel/abc--resan-366457/dagbok/sista-dagen-i-sydamerika-2163308> (Hämtad 27.2.12).

6.1.3. Resdagboken Mount Everest Base Camp

Denna resdagbok är skriven av en medelålders kvinna som gjorde en vandringsresa till Mount Everest. Hon reste dit ensam men vandrade tillsammans med en grupp andra svenskar. Hennes inlägg behandlar självklart för det mesta vandrigen, olika svårigheter och glädjeämnen som hon upplevde under resans och vandringsens gång. Resdagbokens tema är således alltså vandring. Mount Everest Base Camp finns på minTur.se som också är en webbplats avsedd endast för reseskrivandet. Som resdagboken.se begränsar också den här webbplatsen skribenters möjlighet att själv inverka på resdagbokens layout eller utseende och grunduppsyn i alla resdagböckerna på mintur.se är ganska likadana. Bild 3 visar hur inläggen i denna resdagbok ser ut.

Bild 3: Mount Everest Base Camp

The screenshot shows a travel blog page on minTur.se. The main content is a post titled "Tillbaka i civilisationen" (Back to civilization) by Janna, dated 2/11-10. The post describes the author's experience returning to civilization after a trek to Mount Everest Base Camp. The page layout includes a navigation menu, a search bar, a sidebar with user information and travel packages, and a right-hand sidebar with travel-related advertisements.

minTur.se
 BLOGG: Snacka om Resor
 Restips, inspiration och resenyheter.
 Välkommen in >

Sökord: [] Avdelning: Hela minTur [SÖK]
 Sajt-karta | Söktips | Alla resmål | Kontakta oss

HEM RESMÅL RESTIPS FORUM RESDAGBÖCKER MEDLEMMAR BILDER FILMER FOTOSKOLAN BLOGG

Logga in:
 Användarnamn: []
 [OK]
 » Bli medlem
 » Glömt lösen

Janna
 » Meddelande
 » Gästbok
 » Bli vän med

Mount Everest Base C...
 Översikt
 Texter (7)
 Bilder (43)
 Filmer (0)
 Skriv ut dagboken
 RSS-prenumerera

Färdiga paketresor
 Istanbul 1 975 kr
 London 1 689 kr
 Barcelona 2 028 kr
 Madeira 3 504 kr

Start » Medlemmar » Janna » Mount Everest Base Camp » Texter » Tillbaka i civilisationen < Tillbaka

Tillbaka i civilisationen
 2/11-10: Namche Bazar, Nepal 397 besök

Nu är jag tillbaka i Namche Bazaar där det finns Internet med hyfsat snabb uppkoppling. Det har funnits Internet nästan hela vägen, men inte så snabbt, typ vaaalldigt långsamt, så jag har inte brytt mig om att rapportera.

Sedan sist har det hant en hel del i gruppen. Två personer (ett par) hoppade av redan den 26 oktober pga förkylning/lunginflammation. Sedan fick vi evakuera en deltagare med helikopter direkt till Kathmandu pga höjdsjuka den 28 okt. Den 29 okt bestämde sig ytterligare tre personer att gå ner pga höjden och förkylningar. Och idag fick vi evakuera ytterligare en deltagare med helikopter pga uttrötning och utmattning.

Till slut blev det bara tre av oss som nådde Base Camp, jag var en av dem, och en som kom hela vägen upp på Kala Patthar!

Vandringen till Everest Base Camp var nog något av det jävligaste jag har varit med om. På formiddagen vandrade vi från Lobuche till Gorak Shep och åt lunch där. Sedan fortsatte vi mot Base Camp. Det var stenigt, jobbigt och kallt. Benen var helt slut efter en veckas tuff vandring, ca 6 timmar per dag i uppförslut. Och syrehalten på cirka 50 procent gjorde inte saken bättre. Jag hade huvudvärk också pga höjden så varje steg kändes asjobbigt.

Till slut nådde vi i alla fall fram och firade med en kork Everest whisky på 5364 meters höjd! Base Camp är bara en stor yta med stenskravel och så den berömda Khumbuglaciären som de riktiga expeditionerna klättrar på upp mot toppen. Onschvartint, kallt och stenigt. Tillbaka i Gorak Shep var jag helt utmattad och min

Rundresa Sydafrika
 Safari i Krugerparken. Drakensberg och Kapstaden. Svensk guide.
www.thabelatravel.com

Prisvärda F1-resor
 Vi har din formel 1-resa inkl. flyg hotell och f1-biljett!
www.gosporttravel.com

Språkresa utomlands
 14 språk i 40 länder. Bra hjälp & Lågt pris! Året runt med CSN.
www.sprakpunkten.se

Google-annonser

Fler texter i denna resdagbok
 Nu finns det bilder!
 Tur i oturen och en ridtur!
 Tillbaka i civilisationen
 Internet överallt!
 Första skymten av Everest!
 Framme i Kathmandu
 Packning och förberedelser

Fakta om denna resdagbok
 Datum: 20/10-10 > 8/11-10
 Reslängd: 19 dagar
 Restyp: Äventyr

<http://www.mintur.se/resdagbok/7347/text?id=51560> (Hämtad 28.2.12.)

6.1.4. Resdagboken Birgerssons i södra Indien

Resdagboken Birgerssons i södra Indien beskriver en resa till Indien. Resenärer är ett medelålders par men det är bara frun som uppdaterar resdagboken även om hon ofta använder pronomen vi och beskriver bådars upplevelser under resan. Kommentarer som finns i samband med inlägg är också oftast riktade till frun. Inläggen handlar också om parets ”vardag” under resan: sevärdheter de sett, mat de smakat på, hotell de bott i och så vidare. Den här resdagboken verkar inte ha något klart tema utan det är också här frågan om en vanlig reseskildring. Även denna resdagbok finns på webbplatsen mintur.se och bild 4 visar hur inläggen i denna resdagbok ser ut.

Bild 4: Birgerssons i södra Indien

HEM RESMÅL RESTIPS FORUM RESDAGBÖCKER MEDLEMMAR BILDER FILMER FOTOSKOLAN BLOGG

Logga in:
Användarnamn
..... OK
» Bli medlem
» Glömt lösen

Birgersson
» Meddelande
» Gästbok
» Bli vän med

» Birgerssons i södra ...

Översikt
Texter (12)
Bilder (97)
Filmer (0)
Skriv ut dagboken
RSS-prenumerera

Färdiga paketresor

Istanbul	1 975 kr
London	1 689 kr
Barcelona	2 028 kr
Madeira	3 504 kr
New York	4 808 kr

Inkluderar flyg och hotell.
Annonser från Travellink

Start » Medlemmar » Birgersson » Birgerssons i södra Indie » Texter » Mamallapuram - här högg v
« Tillbaka

Mamallapuram - här högg vi i sten

9/1-10: 20100109, Mamallapuram, Indien 470 besök

Här bankas det och huggs i sten från morgon till kväll. Vi är i stenhuggarnas stad - Mamallapuram, bara några mil söder om Chennai. Runt om i stan finns fantastiska jätttestora stensculpurer uthuggna i klipporna. De flesta gudabilder av olika slag och är sååå 1500 år gamla. Men har görs också souvenirer, allt från mortlar till bautastora stensculpurer av Ganesa, elefantguden. Men vem kan frakta hem en sådan? Hantverket kan man dock beundra.

Stan blev svart härjad av tsunamin 2004, det mesta är återuppbyggt, men fiskarna jag pratade med på stranden imorse säger att fisket inte är sig likt, det har inte återhämtat sig. Hörde också att Sri Lanka som inte ligger så långt härifrån just har öppnat för turister igen efter tsunamin.

Här pågår också en av Indiens bästa dansfestivaler, vi har varit och kollat in den ett par kvällar. Det är dansare från hela Indien som uppträder med olika folkdanser. Scenografin är intressant. Som fond har man en av de stora klipporna med stensculpurer och ovanpå denna står varje kväll en stor skock getter och spanar intresserat i dansarna.

Vid Hotell Seabreez pool har jag pratat länge och väl med Lena Bengtsson från Kristianstad som varje vinter reser till Indien och lite varstans i världen i flera veckor. Hon köper t ex alltid glasögon här, betalar 6-700 för progressiva glasögon . Men det tåget missade jag den här gången. Vi hann diskutera det mesta som händer i Kristianstad och jag blev ytterst väl påmind om vad som snart väntar hemma :Snö, kyla och jobb! Men jag håller det borta. What s out of sight, is out of mind!

PS Auroville var intressant. Tänk vad mycket man får veta, som man inte visste tidigare: här bor 20 000 människor från 35 olika länder i ett enda stort kollektivexperiment. De är inte alls intresserade av turister, så man får bara träffa

Specialister på Malaysia
Upplev natursköna Langkawi och gör en kombination med Kuala Lumpur
www.natresbevrarna.se

Resa med Rosa Bussarna
Äventyrsresor till 6 kontinenter.
Safari, Kultur, Sol och Bad. Häng med!
www.rosabussarna.com

Google-annonser

Bilder relaterade till texten

« Förra Bildarkivet Nästa »

Fler texter i denna resdagbok

- Hemma igen- och våra bästa res
- Mamallapuram - här högg vi i s
- Ici on parle francaise
- Jag åter med fingrarna och bär
- Sri Meenakshitemplet och lite

<http://www.mintur.se/resdagbok/6890/text?id=48945> (Hämtad 28.2.12.)

Som beskrivning av material och bilder på resdagböcker visar, finns det både skillnader och likheter i resdagböckerna. Varje resdagbok ser personligt ut och teman i inläggen varierar beroende på resans syfte och skribenters personliga intressen. Grundtanken är ändå likadana i alla resdagböckerna i mitt material: de används för att beskriva resans gång för läsare. Skribenter tar läsare hänsyn till på många olika sätt och i analysdelen granskar jag detta närmare genom att studera olika interaktiva drag i resdagböckerna. Som det framgår av bilderna 1-4 är antalet multimodala element stort och jag kommer även att förklara dem noggrannare i analysdelen. Alla resdagböcker i mitt material är som sagt tillgängliga för alla och deras webbadresser finns i litteraturlistan i slutet av denna studie.

6.2. Analysmetoder

Som jag tidigare i teoridelen förklarade finns det många olika definitioner på genre och antalet genreteorier är stor. Därför finns det också ett stort antal möjliga sätt att göra genreanalys på. Vissa forskare koncentrerar sig hellre på textens struktur medan andra intresserar sig för sociokulturella element, skribenters språkbruk eller läsarnas förväntningar (se avsnitt 2.2.). Hyland (2004, 195) konstaterar att genreanalys är en gren i diskursanalys. Den fokuserar sig på detaljer i språkbruket och med hjälp av genreanalys är det möjligt att förstå diskursens kommunikativa karaktär genom att studera hur språkbrukare använder språk för att kunna nå ett visst mål. I genreanalys är utgångspunkt textens funktion, det som språkbrukare försöker nå med en text. Därför är kommunikationssituationen, textens kontext viktig. Den förklarar varför språk används så som det används.

Som Hyland ovan påstår är också min utgångspunkt resdagböckernas funktion. Eftersom resdagböcker självklart är sociala har jag studerat hur det sociala kommer fram i resdagböckerna. Jag har koncentrerat mig på skribenters olika sätt att tilltala mottagare: hälsningar, frågor, jämförelser och andra sätt att ta hänsyn till läsare. Genom att systematiskt gå texter igenom har jag fått fram dessa sociala uttryck. Genom att studera olika funktioner hos resdagböcker ska jag också förstå bättre deras popularitet.

Mina undersökningsmetoder är kvalitativa och som Eskola och Suoranta (1998, 20) konstaterar, behöver forskare som använder kvalitativa undersökningsmetoder inbillningsförmåga mer än något annat. Mitt sätt att analysera materialet är ingen explicit tillämpning av någon metod utan jag har själv valt det som jag tycker är viktigt att studera. Ändå presenterar jag nedan kortfattat Bhatias (1993, 22) sju faser i genreanalys som har varit av nytta för mig när jag har funderat på min analys.

1. Placera in texter som representerar genre i en situationell kontext.

Enligt Bhatia måste man använda sina tidigare, intuitiva kunskaper om genre. Detta var lätt för mig eftersom jag är sedan länge bekant med resdagböcker.

2. Granska litteratur om temat.

3. Efter att ha placerat texter i en situationell kontext måste man definiera skribent och mottagare, relationer som finns mellan dem, närliggande texter och lingvistiska traditioner.

4. Välja material som representerar genre.

5. Studera den institutionella kontexten.

Man ska studera den institutionella kontexten där genren används samt dess regler och konventioner som styr språkbruk. Ofta kan de vara implicita och speciellt när det handlar om Internetgenrer kan de vara svåra att förstå.

6. Välja vilka lingvistiska nivåer texter ska undersökas.

7. Gå igenom resultat med en specialist inom genren

Att studera multimodalitet var inte lätt i utgångspunkt men enligt min mening ändå viktigt. Om jag hade undersökt resdagböcker rent monomodalt hade jag inte helt kunnat förstå hur betydelser skapas i resdagböcker. Att granska också multimodala element gav mer information om olika sätt att kommunicera genom resdagböcker. Jag har studerat multimodala element ur social semiotisk synpunkt (se t.ex. Jewitt, 2009, 29) och syftet har varit att förstå hur skribenter i denna kontext använder olika semiotiska resurser och vad är deras funktion. Innan jag började analysera de multimodala elementen i resdagböcker delade jag in dem i två kategorier, nämligen till element som beror på webbplatsen och element som skribenter själv producerar. Detta var nödvändigt eftersom resdagböcker innehåller så mycket multimodala element att det vore omöjligt att analysera dem alla. Jag bestämde mig därför för att koncentrera närmare på de multimodala element som skribenter själv producerar och kan inverka på och som således kan också ses som drag som stödjer interaktionen i resdagböcker.

7. ANALYS

I detta kapitel presenterar jag undersökningens resultat. Jag inleder med att presentera min analys om multimodala drag som finns i resdagböcker. Därefter övergår jag till att redogöra för resultaten av analysen som gäller interaktiva drag som påvisar att resdagböcker är en kommunikativ genre. Genom att analysera interaktion i resdagböcker hoppas jag också kunna förklara resdagböckernas popularitet bland svenska resenärer och olika funktioner de nuförtiden har.

7.1. Multimodalitet i resdagböckerna

Traditionellt har språk och kommunikation varit nästan synonymt men kommunikation är faktiskt mycket mer än bara språk, som t.ex. Jewitt (2009) påpekar. Multimodalitet är ett fenomen som utöver språk tar också hänsyn till andra semiotiska resurser i kommunikation. Begreppet har blivit mycket synligt tack vare utveckling av ny teknologi och nya medier. Under de senaste åren har det även intresserat många forskare (O'Halloran 2011, 5). Olika genrer på Internet är i hög grad multimodala. Internet bjuder dess användare på rika möjligheter att lätt pigga upp vanliga texter med olika multimodala element som kan till exempel vara fotografier, olika fonter, färger, reklamer, hyperlänkar, filmer, ljud osv. Som andra Internetgenrer, vimlar också elektroniska resdagböcker av multimodala element.

I följande avsnitt ska jag förklara olika multimodala element som förekommer i resdagböcker. Jag har delat multimodala element i två kategorier och studerar först element som förekommer på webbplatser oberoende av skribenter och sedan element som skribenter själv producerar. Multimodala element som förekommer oberoende av skribenten och således beroende på webbplatsen behandlar jag bara ytligt. Enligt min mening är multimodala element som skribenter själv producerar och kan inverka på intressantare och illustrerar bättre resdagböcker. Således har jag bestämt att fokusera djupgående på dem.

7.1.1. Multimodala element som förekommer oberoende av skribenter

Olika slags av webbplatser för blogg- och dagbokskrivandet dök enligt Schmalleger och Carson (2008) upp i slutet av 1900-talet och blev populära ganska snabbt. Alla resdagböcker i mitt material förekommer just på sådana webbplatser som är avsedda för blogg- eller dagbokskrivandet. Detta troligtvis därför att det är lätt och kostnadsfritt att skriva. Man behöver inte veta mycket om datorer eller olika program utan det räcker att man skriver sig in och blir medlem. Efter detta är det bara att börja skriva och detta kan vem som helst göra som också Sorapure (2003) konstaterar. Resdagböckerna i mitt material härstammar från tre olika svenska webbplatser som alla avviker något från varandra men grundtanken är ändå likadan. Genom att bli medlem får skribenter möjlighet att skriva dagbok, ladda upp foton och läsaren har möjlighet att kommentera dessa inlägg. Dock begränsar dessa webbplatser skribenter ganska mycket: sidorna har en viss layout, de använder vissa fonter och färger och det kan förekomma olika slags av reklamer, hyperlänkar osv. utan att skribenter själv kan påverka detta. Speciellt reklamer är oftast flera på dessa webbplatser. De är alltid åtminstone löst förknippade med resandet och kan handla om t.ex. flyg, hotell, reseförsäkringar osv. Reklamer i samband med resdagböcker är till och med ofta ganska skickligt insatta. Om ett inlägg är skrivet i Buenos Aires, kan reklam som förekommer i samband med inlägget annonsera olika hotellmöjligheter i Buenos Aires och så vidare. Bild 5 avbildar ett typiskt exempel om reklamer som förekommer i samband med resdagböckerna. Denna reklam finns på mintur.se och förekommer i övre kanten av varje resdagbok som publiceras på mintur.se.

Bild 5: Ett exempel om reklamer

<http://www.mintur.se/medlemmar/janna> (Hämtad 23.4.12.)

Två resdagböcker i mitt material finns på webbplatsen minTur.se som är en webbplats för resenärer. Den är mycket känd och populär i Sverige bland människor som är intresserade av att resa. MinTur.se erbjuder en hel rad aktiviteter för sina medlemmar: det är möjligt att skriva resdagbok, skapa fotoalbum, planera resan tillsammans med andra medlemmar, ladda upp resefilmer, diskutera i reseforum och så vidare. Att bli medlem och kunna skriva resdagbok är gratis. Webbplatsens grunduppsyn är ganska trasslig. Sidan är blåaktig och det förekommer reklamer i samband med alla resdagböcker. Högst upp på sidan finns en sökmotor som man kan använda för att söka information från denna webbplats. Reklamer är som sagt åtminstone löst förknippade med resandet och handlar till exempel om flyg, hotell, temaresor och så vidare. Dessa reklamer förekommer i samband med varje resdagbok som publiceras på minTur.se. I samband med resdagböcker förekommer det alltid också en karta som visar alla platser som skribenten har besökt och en resfaktaruta som anger den viktigaste informationen om resan. Till höger finns också ett arkiv som visar alla inlägg i resdagboken. Ytterligare finns det bilder och länkar till resrelaterade artiklar eller andra resdagböcker som publiceras på webbplatsen.

En resdagbok i mitt material är publicerad på webbplatsen resdagboken.se. Den reklamerar sig som det största kollektivet för resenärer i Sverige och har ungefär 240 000 medlemmar. På denna webbplats har medlemmarna möjlighet att skriva resdagbok, ladda upp foton, läsa olika korta, reserelaterade artiklar och diskutera med andra resenärer. Det är även möjligt att söka reskompisar i ett forum på denna webbplats. Användningen av webbplatsen är också kostnadsfritt. Grunduppsyn på resdagboken.se är något lugnare än på minTur.se. Högst upp på sidan finns det en sökmotor som också på minTur.se och på högra spalten ett arkiv som visar alla inlägg i resdagboken. Antalet fotografier och hyperlänkar är dock färre jämfört med minTur.se. Den översta delen av sidan är blå och färgen blir så småningom gul ju längre nere man skrollar på sidan. Högst upp finns resdagbokens egen logo med ordet resdagboken och en palm och ytterligare tre andra logoer som även fungerar som hyperlänkar och reklamer: magasinet Aftonbladet, flygbolaget KLM och sökmotorn för resor på Internet, Destination.se. Samtliga element förekommer högst upp i varje resdagbok som publiceras på resdagboken.se. I samband med resdagböcker förekommer också på denna webbplats en karta som visar de platser som resenären har besökt och en resfaktaruta som anger kort information om resan.

Den fjärde resdagboken i mitt material finns på webbplatsen blogspot.com som skiljer sig lite från de tidigare webbplatserna. Den är inte avsedd enbart för reseskrivandet utan ger vem som helst en möjlighet att skriva om vad som helst. Den kan därför kallas för en allmän blogg tjänst. Den bjuder på skribenter något flera valmöjligheter när det gäller resdagbokens utseende. Resenärer kan till exempel själv modifiera dagbokens bakgrund och i denna resdagbok är bakgrundsbilden palmer och solnedgång vilket gör resdagbokens utseende mer personligt och reflekterar bra resans tema. Som på andra webbplatser finns det även här en sökmotor och ett arkiv med alla inlägg men skribenter kan själv bestämma om de vill ha reklamer i samband med sina bloggar. I den aktuella resdagboken finns det inga reklamer. Skribenter kan för övrigt själv producera multimodala element på ett litet annat sätt än i de övriga resdagböckerna. Jag kommer att behandla dessa element senare i analysdelen.

Alla dessa tre webbplatser innehåller ytterligare hyperlänkar till Facebook, Twitter och Google+. Med hjälp av dessa länkar är det till exempel möjligt för en läsare att dela intressanta resdagböcker på Facebook och på det sättet rekommendera dem till andra som är med i Facebook, Twitter eller Google+ och visa sina vänner vilka resdagböcker man läser eller vilka foton man tittar på. På det sättet delar man resdagböcker till en bredare allmänhet och ökar deras popularitet. På resdagboken.se och minTur.se har läsare till och med en möjlighet att prenumerera på skribenter och på det sättet följa resdagböcker mer intensivt och i realtid.

7.1.2. Fotografier

I följande två avsnitt behandlar jag multimodala element som skribenter själv kan producera och som möjligen kan finnas i alla resdagböcker i mitt material, nämligen fotografier och hyperlänkar. Resdagboken Maui 2011 som finns på blogspot.com innehåller ytterligare några valbara multimodala element vilka jag återkommer till senare. Jag inleder med att analysera fotografier som jag har delat in i olika kategorier beroende på teman. Tabell 2 som finns på sidan 47 visar antalet fotografier i olika kategorier. Efter

fotografier kommer jag att behandla hyperlänkar som finns i resdagböcker och avslutningsvis ytterligare multimodala element i resdagboken Maui 2011.

Att fotografera har enligt Urry (1990, 136) varit typiskt för resenärer från det sena 1800-talet och foton är ett vanligt tillskott även i resdagböcker. Jag har i min analys delat resdagböckernas fotografier i sex kategorier på grund av temat och tabell 2 på sidan 47 redovisar denna indelning. Den första kategorin ”resenär och resesällskap” innehåller foton som presenterar antingen skribent själv eller andra som är med på resan. Resesällskap är på basis av fotografierna oftast andra västerlänningar som man känner från tidigare (kanske till och med reser tillsammans med dem) eller människor som man träffar och blir bekant med under resan. I den andra kategorin ”lokala människor” finns fotografier om lokala människor. De är fotograferade när de utför sina vardagliga sysslor eller när de framträder till turister i olika slags av framställningar. Den tredje kategorin ”landskap” innehåller allmänna foton om resemål: stränder, gator, byggnader, berg, vyer och så vidare medan det i den fjärde kategorin ”sevärdheter” finns foton som explicit presenterar någon sevärdhet som kan till exempel vara en berömd byggnad, en staty eller ett tempel. I den femte kategorin ”djur och växter” finns fotografier om olika djur och växter som skribenter har sett under resan och i den sjätte kategorin ”annat” har jag inkluderat sådana bilder som inte verkar höra till de övriga kategorierna. Det finns till exempel foton på samfärdsmedel som resenärer har använt under resor, roliga skyltar som man stött på osv. Att kategorisera fotografier var inte alltid lätt eftersom ett foto kan självklart ha många teman och kan till exempel avbilda både skribenten och en sevärdhet. I sådana fall har jag kategoriserat fotot på grund av vad som verkar vara dess huvudobjekt. Om till exempel en sevärdhet klart är i huvudrollen i fotot och skribenten syns bara vid fotots rand har jag placerat fotot i den fjärde kategorin sevärdheter.

Tabell 2: Temana i fotografier i resdagböcker

Resdagbok	Resenär själv och resesällskap	Lokala människor	Landskap	Sevärdheter	Djur och växter	Annat
Maui 2011	41	0	26	0	6	7
ABC-resan	7	4	13	6	1	1
Mount Everest Base Camp	11	4	16	4	3	5
Birgerssons i södra Indien	5	53	18	7	4	10

Tabell 2 visar hurdana foton det finns i samband med resdagböckerna. Siffrorna i tabellen anger antalet fotografierna i varje kategori. Som det framgår av tabellen varierar antalet fotografier i resdagböckerna. Alla skribenter har ändå åtminstone några foton om sig själva och det finns också alltid foton som avbildar landskap. Sådana fotografier används för att läsaren kunde få någon slags av helhetsbild om resan och förstå hur skribenter mår och hur det ser ut i resemålet. Därför finns det sådana foton i samband med varje resdagbok. Att fotografier ändå har olika teman i olika resdagböcker beror på att resenärer gör olika slags av resor och intresserar sig för olika saker.

Fotografier är inkluderade i resdagböckerna på olika sätt. På Mount Everest Base Camp och Birgerssons i södra Indien är foton alltid i ett eget, separat fotoalbum. Beroende på om texten och foton är laddade upp samtidigt kan de även synas i samband med dagbokstexten. I Mount Everest Base Camp är foton inte förknippade med inläggen vilket betyder att läsaren inte kan samtidigt läsa texter och titta på foton. Detta alltså på grund av att skribenten har laddat upp fotografierna först efter resan och inte sammanbundit dem med själva texten. I denna resdagbok förekommer texter alltså i realtid medan foton publiceras med fördröjning, alltså efter resan. Skribenten hänvisar inte till fotografier i texterna förutom i det sista inlägget där hon skriver på följande sätt:

1.”Jag har lagt ut en del av mina bilder i resdagboken. Jag har inte fotat så mycket eftersom det var ganska jobbigt att få fram kameran med handskar, gåstavar, solglasögon och mötande yakar och sherpas. Som tur är har mina reskamrater lovat att dela med sig av bilder så jag kommer att få tillgång till mer.” Från resdagbok Mount Everest Base Camp, 09.11.10

Som exempel 1 visar kommenterar skribenten faktiskt inte sina fotografier utan meddelar endast att resdagboken har kompletterats med foton. Därför kan man säga att det inte finns något tydligt samband mellan texten och foton utan texten berättar sin egen historia och foton har en annan historia. Även om fotografier förstås har med vandringen att göra såsom också texten, använder skribenten fotografier inte för att förklara resans händelser. I detta fall kunde man faktiskt säga att fotoalbumet bildar en egen genre som förekommer inne i en annan genre, resdagboken.

I Birgerssons i södra Indien finns fotografierna i ett eget fotoalbum i samband med resdagboken men också i miniatyrformat på textens högra sida när skribenten har förknippat foton till texten. Detta betyder att läsaren kan samtidigt läsa texten och titta på foton. Tio av tolv inlägg innehåller foton i samband med texten vilket med andra ord betyder att det första och det sista inlägget är de enda inläggen som inte innehåller foton alls. Fotografierna finns på höger om texten under rubriken ”Bilder relaterade i texten”. I samband med foton finns det hyperlänkar så att läsare kan navigera och bläddra framåt och bakåt i fotoalbumet. Dessutom finns en hyperlänk som leder till ett fotoalbum som inkluderar samtliga foton från resan. Även om temana i resdagbokens fotografier och i texter är likadana kommenterar inte heller denna skribent foton i sina inlägg. De enda hänvisningarna till foton är några meddelanden om att dagboken har eller kommer att kompletteras med fotografier i ett senare skede men någon tydlig dialog mellan text och fotografier finns det inte heller i denna resdagbok.

På ABC-resan finns fotografier också både som ett eget fotoalbum och i miniatyrformat i övre delen av inlägg när skribent har sammanbundit bilder till ett specifikt inlägg. Genom att klicka på miniatyrfotografier kan läsare snabbt se större versioner av dem och förflytta sig till fotoalbumet. Två av sammanlagt åtta inlägg i denna resdagbok innehåller foton. Inte

heller denna skribent har kommenterat sina foton: även om hon har laddat upp vackra fotografier till exempel om en vulkan och ett vattenfall och prisar dem ivrigt i ett inlägg, finns det ändå inte en hänvisning till fotografierna.

Således är resdagboken Maui 2011 den enda resdagboken där fotografier förekommer alltid bland texter och därför har jag valt att fördjupa mig i sambandet mellan text och foton i denna resdagbok. Som tabell 2 på sidan 47 visar, avbildar fotografierna i resdagboken Maui 2011 för det mesta resenärer själv. Familjen har speciellt laddat upp foton på barnen vilket kan vara ett sätt att kommunicera på med människor som är hemma och vill veta hur familjens vardag går. Genom att ladda upp fotografierna om barnen kan familjen visa att de mår bra och ha det bra i utomlands. Foton på barnen är inkluderade i texten och kompletterar texten utan tvekan. Till exempel ett inlägg som handlar om resans sista veckor innehåller två fotografier. Den första avbildar familjen i en restaurang och den andra det ena barnet med pastaportion framför sig. Texten ovanför fotografierna är följande:

2. ”Nu ser vi fram emot att göra lite andra saker den sista veckan på resan. Som att äta på Denny's t.ex. det är allas favorit och Elsa tycker väldigt mycket om Macaroni & Cheese.” Från resdagboken Maui 2011, 12.04.11.

Det finns inte fotografierna på lokala människor eller sevärdheter i denna resdagbok vilket kan bero på resans stil. Familjen har hyrt ett eget hus och det finns massor av andra svenska familjer som bor i närheten vilket kan betyda att de inte umgås med lokala människor så mycket. I texten finns det inte heller så många hänvisningar till lokala människor. Ytterligare tillbringar de dagarna för det mesta på stranden eftersom pappa vindsurfar och är därför inte så intresserade av sevärdheter i den traditionella meningen. Däremot finns det 27 foton i kategorin ”landskap”. De avbildar för det mesta stranden, horisonten, vågorna och så vidare. Dessa bilder är också starkt förknippade till texten eftersom nästan varje inlägg behandlar åtminstone ytligt vindsurfing och strandlivet. Till exempel ett inlägg innehåller först en kort beskrivning om dagens vindsurfing och sedan tre foton på havet, vågor och vindsurfare. Bild 6 är ett exempel om fotografier som finns i kategorin landskap och exempel 3 konkretiserar texten i samband med fotografierna:

Bild 6: Ett exempel om landskapsfoton.

http://resdagbokenmaui.blogspot.com/2011_03_01_archive.html

(Hämtad 23.4.12.)

3. ”En dag på vattnet alltså. Vinden har varit frisk och stabil och swellet har ökat under dagen. I kväll rullade det in drygt masthöga vågor. Fotade lite folk som vet hur man hanterar en våg i Hookipa.” Från resdagboken Maui 2011, 20.03.11.

I kategorin ”landskap” finns det ytterligare fotografier om t.ex. huset familjen bor i. Att visa sitt semesterhem för läsaren är ytterligare ett sätt att förklara resenärers vardag och ta läsare med på resan. Det finns till exempel ett inlägg som innehåller tre foton som avbildar huset i ljuset av fullmåne. Texten ovanför fotografierna är följande:

4. ”Inga bilder blev tagna idag så jag passar på att lägga upp några bilder från den natt för ett par veckor sedan då månen stod ovanligt nära jorden. Nästa gång är om typ 30 år. Fullmånen var magisk.” Från resdagboken Maui 2011, 07.04.11.

Ytterligare finns det 6 foton i kategorin ”djur och växter”. De avbildar för det mesta olika, ofta lite exotiska djur som de har sett under resan men det finns även några fotografier på

växter. Även dessa fotografier förknippas ofta med texten som t.ex. ett foto om en gul blomma i början av ett inlägg och strax under den texten:

5. ”Är inte så mycket för blombilder men när jag såg denna vackra gula hibiskus när jag tog mitt morgondopp i jacuzzin kunde jag inte hålla avtryckarfingret i styr. För övrigt är det Hawaiis nationalblomma vilket borde ursäkta fotot för den här gången.” Från resdagbok Maui 2011, 27.03.2011

I kategorin ”annat” finns det fotografier på t.ex. bilen som de har hyrt, olika skyltar de har sett och amerikans mobiltelefon de har köpt. Som jag har ovan visat är fotografiernas funktion i denna resdagbok att stötta texter. Skribenter anknyter fotografier till texten genom att kommentera innehållet på dem och oftast till och med själva fotografierna i texter. Fotografiernas funktion verkar vara att intensifiera texten. Detta är förstås lätt eftersom foton förekommer bland texten, inte i ett eget, separat album, bakom hyperlänkar eller i miniatyrformat som i andra resdagböcker i mitt material.

Det kan konstateras att fotografier som förekommer i samband med resdagböcker är ganska typiska semesterfoton. De är oftast ganska amatörmässiga och teman som förekommer i foton är typiska för semesterfotografier. Urrys (1990) idén om hermeneutisk cirkel syns i fotografier: människor fotograferar saker som är typiska för rese mål, som de redan har sett i andras resdagböcker, på reklamer, i resebyråns broschyrer osv. (se kapitel 4). Resdagböckernas foton bjuder dessutom läsare på en allmän bild om rese målet, presenterar sevärdheter som resenärer har besökt under resan och uttrycker skribenters identitet som turist genom att presentera skribenter själv i olika semesteraktiviteter. Skribenter simmar, sitter i solen, njuter av mat och dryck osv. De är foton som alla resenärer vanligen tar under resan. Att läsaren oftast har möjlighet att se fotografier i realtid ökar resdagböckernas autenticitet och ger läsaren möjlighet att vara med på resan. Klart är att teman i fotografier och texten i resdagböcker är likadana men eftersom tre av fyra resdagböcker inte innehåller hänvisningar till fotografier är dialog mellan texter och foton ringa. Att dialogen mellan foton och texten är största i Maui 2011 beror förstås på webbplatsens layout: fotografierna är en naturlig del av text och det är således lätt att kommentera dem.

7.1.3. Hyperlänkar

En hyperlänk är ett ord eller ett avsnitt av en text som hänvisar till ett annat textavsnitt. Hyperlänkar är lätta att känna igen eftersom de är oftast understrukna och skrivna med blå färg. När man klickar på en hyperlänk öppnas en annan webbsida i ett nytt fönster. Alla resdagböcker i mitt material innehåller hyperlänkar som förekommer oberoende av skribenter och beroende på webbplatsen. De leder oftast till reklamer osv. Jag intresserar mig ändå för de hyperlänkar som skribenten själv har skapat och därför kommer jag att studera dessa hyperlänkar närmare. Tre av fyra resdagböcker i mitt material innehåller hyperlänkar. Alla tre resdagböckerna innehåller var sin hyperlänk. Hyperlänkar leder alltså läsaren till någon annan sida och de används ofta i resdagböcker för att ge ytterligare information eller stödja texten på något sätt (se avsnitt 3.2.). I resdagboken Maui 2011 leder hyperlänken till en lokal vindsurftävlingens program som familjen har deltagit i. I resdagboken Birgerssons i södra Indien motsvarar hyperlänken av skribentens e-postadress och genom att klicka på den kan man skicka e-post till skribenten i fall man vill inte kommentera inlägget offentligt.

Janna som skriver om sin vandringsresa till Nepal har också en hyperlänk i dagbokstexten. Den finns i slutet av det första inlägget och leder till hennes resplan som finns på en svensk researrangörers hemsida. Resplanen förklarar resans tidtabell och mål noggrannare än skribenten själv gör i sitt inlägg. I resdagbokens sista inlägg finns det ytterligare tre webbaddresser som hon av något skäl inte har gjort till hyperlänkar även om det vore möjligt. Två hyperlänkar leder till artiklar i lokal tidningen, Sundsvallstidningen. De handlar om en medlem i hennes vandringsgrupp som blev evakuerad med en helikopter mitt i resan på grund av sjukdom. Ytterligare finns det en adress som har med samma händelse att göra och som leder läsaren till Youtube där det är möjligt att titta på en film om evakueringen.

Även om hyperlänkar var förvånande sällsynta i resdagböcker har de en klar roll. Genom att länka till andra sidor kan skribenter göra sin text mångsidigare och vara mera kreativa och precisa lätt. Som McNeill (2003, 33) påpekar kan hyperlänkar även användas för att öka dagboks autenticitet. Texter som skribenter själv producerar behöver inte vara så långa

eller informativa eftersom man kan med hjälp av hyperlänkar ge mer information som är producerad av någon annan, som t.ex. i resdagboken Maui 2011 där ett inlägg innehåller bara ett foto, en mening och en hyperlänk men ändå berättar mycket om vad familjen har hållit på med den dagen. För resenärer, som oftast inte har så mycket tid eller lust att sitta framför dator, är hyperlänkar till andra webbsidor ett bra sätt att snabbt berätta om de senaste händelserna utan att själv behöva skriva om dem.

7.1.4. Andra multimodala element i resdagboken Maui 2011

Som jag konstaterade tidigare bjuder webbplatsen blogspot.com på större möjligheter att påverka resdagbokens utseende och multimodalitet än andra webbplatser i mitt material. Blogspot.com bjuder sina skribenter på möjlighet att tillsätta olika multimodala element i bloggen och skribenter får själv bestämma hurdana element de vill ha. De multimodala elementen som förekommer i samband med resdagboken Maui 2011 och är producerade av skribenter själva är utöver fotografier och hyperlänkar bland texter några länkar till andra bloggar som skribenter själv tycker är intressanta, skribenters kontaktuppgifter och en ruta som visar tidsskillnad mellan Sverige och Maui. Ytterligare finns det också Mauis väderprognos och länkar till WindGURU väderservice samt webbkamera som avsänder videobild från familjens ”hemstrand” i realtid. Alla dessa element finns på den högra spalten av sidan bredvid själva inläggen.

Att det finns länkar till andras bloggar berättar någonting om skribenter. Dessa bloggar är skrivna av familjens vänner och handlar om sport, vindsurfing och andra saker som familjen själv är intresserad av. Som Kilpi (2006) konstaterar kan skribenter genom att länka till andras bloggar berätta vem de känner, vad de uppskattar, hurdana saker de tycker är intressanta osv. Väderprognos, tidsskillnad och webbkamera som finns i samband resdagboken har familjen själv bestämt att tillsätta till resdagboken och de är faktiskt ganska roliga elementen. De ger läsare genast möjlighet att kolla hurdant vädret är, vad klockan är i Maui och hur det ser ut där just då läsaren besöker resdagboken. Dessa multimodala element ökar utan tvekan resdagbokens autenticitet och gör det lättare för läsaren att vara med på resan.

7.2. Interaktiva drag i resdagböcker

De resenärer som lägger sig vinn om att uppdatera sina resdagböcker under resan har säkert olika motiv för skrivandet. Det som ändå är gemensamt för alla skribenter är mottagarmedvetenhet: alla verkar vara mycket medvetna om att det finns människor som läser deras texter. Att skribenter vet att det finns människor som läser deras resdagböcker och som till och med är oftast familjemedlemmar, vänner eller andra bekanta påverkar självklart skribentens sätt att skriva och inläggens innehåll. Mottagarmedvetenhet syns klart i resdagböcker och skribenter använder olika interaktiva drag för att ta hänsyn till läsaren: hälsningar, (retoriska) frågor, olika slags av tilltal, jämförelser mellan resemål och Sverige och så vidare. På basis av att det finns tilltal i resdagböckerna är det tryggt att anta att ingen av skribenterna skriver resdagbok bara för sig själv utan alla är medvetna om att det finns människor som läser deras texter och tittar på deras fotografier och som man måste ta hänsyn till på olika sätt. Att resdagböcker dessutom är tillgängliga för alla talar också för detta. Således kan man säga att resdagböckernas funktion är inte endast att vara ett lager där man samlar minnena för att bearbeta dem senare utan att de i hög grad är en kommunikativ genre som strävar efter interaktion.

Som Kitzmann (2003) och McNeill (2003) påstår är elektroniska dagböcker och bloggar platser där skribenter tillsammans med andra människor eller med andra ord med sina läsare har en möjlighet att reflektera sina upplevelser och känslor. Läsaren kan kommentera inlägg och på det sättet inverka på kommunikation. På basis av min analys kan jag konstatera att också elektroniska resdagböcker är framför allt kommunikativa och interaktiva verktyg som möjliggör lätt och billig eller till och med gratis kommunikation under resan. Resenärer använder resdagböcker för att hålla kontakten och reflektera över sina upplevelser och känslor under resan tillsammans med läsarna vilket kan vara ytterst viktigt speciellt för dem som reser ensamma.

Alla skribenter skriver förstås på sitt eget, personligt sätt vilket gör att resdagböckernas stil varierar lite och också interaktiva drag kan vara av olika stilar. Somliga skribenter skriver mer talspråkligt medan andra håller sig mer till skriftspråk. Yngre skribenter använder i sina texter mer ungdomsspråkliga ord och kan till exempel använda smilisar, som används

för att uttrycka känslor och som också kan ha en interaktiv funktion. Exempel 6 konkretiserar både användning av ungdomsspråkliga och talspråkiga ord samt smilisar. Vissa skribenter skriver hela tiden på svenska men andra piggar sin text upp med engelska sånglyriker eller ökar textens autenticitet med korta, målspråkiga yttranden som de har lärt sig under resan osv. Exempel 7 är en rubrik från resdagboken Birgerssons i södra Indien och konkretiserar hur skribenter redan i rubriken försöker öka autenticitet och locka läsare.

6. "Dagarna här har fyllts med en citytour som tog ca 1h (ingen storstad alltså), ett besök på "Precolombian Museum" (historiskt museum om ett Sydamerika INNAN Columbus), marknader (där jag bl.a fyndade en jäkla massa palestinasjalar och ullstrumpor med lamor på ;)), Santiagos nationalgalleri och sist men inte minst ett besök i världsarvsstaden Valparaiso." Från resdagboken ABC-resan, 15.8.2009.

7. "Ici on parle francais" Från resdagboken Birgerssons i södra Indien, 5.1.2010.

Att utländska datorer inte alltid har skandinaviska bokstäver å, ä och ö gör också texterna lite annorlunda och till och med exotiska. Det som varierar ytterligare i resdagböcker är texternas längd: inlägg i en och samma resdagbok kan vara av mycket varierande långa. Jag tror att inläggets innehåll eller längd inte är alltid det viktigaste utan att man i överhuvudtaget skriver något och på det sättet visar att hon eller han lever och mår bra kan betyda mer för läsaren.

I analysens andra del kommer jag alltså att förklara olika interaktiva drag som resdagböcker innehåller. Genom att undersöka dessa drag och deras användning i olika resdagböcker skall jag också klarlägga olika funktioner som resdagböcker ser ut att ha och som de används för. Jag inleder med att förklara hälsningar och önskningar som skribenter använder, behandlar sedan tilltal och frågor och olika jämförelser mellan hemlandet och rese målet och förklarar till sist läsarnas kommentarer som förekommer i samband med inläggen.

7.2.1. Hälsningar och önskningar

Att hälsa dagbokens läsare antingen i början eller i slutet av ett inlägg är troligen det lättaste sättet att ta hänsyn till läsare. När man studerar hälsningar, börjar man oundvikligen tänka på en annan känd genre inom turism, nämligen postkort, som också innehåller många slags hälsningar eller önskningar (se t.ex. Thurlow & Jaworski, 2010, 122). Hälsningars funktioner är dock lite olika i dessa två genrer och medan de är ganska obligatoriska i postkort är deras roll inte så stor eller nödvändig i resdagböcker. Genom att studera inläggen i resdagböcker har jag förstått att det är sällsyntare att hälsa på dagbokens läsare i början av inlägg men att skribenter ofta gör det i slutet av ett inlägg. Förstås har olika skribenter olika vanor och vissa skribenter använder mera hälsningar och önskningar än andra. Hälsningar kan också vara av olika stil: beroende på t.ex. skribentens ålder osv. Sammanfattningsvis kunde man säga att hälsningar och önskningar inte är någon nödvändighet i resdagböcker men att många ändå använder dem och att de skapar en familjär och nära känsla och tilltalar läsare på det sättet.

I mitt material är det faktiskt bara Janna, skribenten av resdagboken Mount Everest Base Camp, som ibland hälsar sina läsare i början av ett inlägg. Alla andra påbörjar med att gå rakt på sak och genast förklara senaste händelser. Detta stöttar tanken om att läsaren oftast känner skribenten och vet att denne är på resande fot och till och med skriver resdagbok. Därför behövs det inte några presentationer eller hälsningar i början. Det som är vanligare i resdagböcker är som sagt önskningar och hälsningar i slutet av inlägg. Exempel 8, 9, 10 och 11 visar typiska avslutningar i resdagböcker:

8. ”Jag hör av mig igen! /Janna” Från resdagbok Mount Everest Base Camp, 02.11.10.

9. ”Saknar er alla där hemma och förbannar det faktum att jag missar U2-konserten, men vad ska man göra? E ju liksom på andra sidan jordklotet nu :)” Från resdagbok ABC-resan, 31.07.09.

10. ”Med detta avslutar vi vår lilla reseskildring. Det har varit roligt att skriva och visa bilder. Tack till alla som följt oss.” Från resdagbok Maui 2011, 23.04.11.

11. ”PS Hör att ni har snö och kallt. Det unnar jag er!” Från resdagbok Birgerssons i södra Indien, 18.12.09.

Som dessa fyra exempel visar, uttrycker hälsningar och önskningar ganska ofta skribentens känslor: längtan, avundsjuka, tacksamhet, glädje och så vidare. Deras funktion är att påminna läsaren om skribenten men också visa att skribenter faktiskt tänker på människor som inte är med på resan. Ibland innehåller hälsningar i slutet av ett inlägg också någon slags av löften: skribenten kan t.ex. lova att berätta mer senare eller ladda upp fotografier så snart som möjligt. Som Molz (2004, 172-173) konstaterar blir läsarna ofta ganska krävande och skulle vilja läsa nya inlägg oftare. Skribenter står på något sätt i skuld för sina läsare som väntar på att få höra om nya upplevelser och läsa nya inlägg (se också avsnitt 5.1.). Det är även lätt att inse att familjmedlemmar och vänner börjar oroa sig för om en resenär inte uppdaterar sin resdagbok på en stund, speciellt om resdagboken är det enda medlet för kommunikation. Därför kan det kännas viktigt i slutet av inlägg hälsa sina läsare och lova att återkomma senare.

7.2.2. Tilltal och (retoriska) frågor

Resdagböckerna i mitt material innehåller tiotals uttryck som är riktade till läsaren. Skribenter tilltalar läsarna och använder olika medel för att få läsaren att följa med resdagboken intensivt och till och med delta i diskussionerna. När läsaren börjar kommentera inläggen i resdagböcker och diskutera med skribenter eller med andra läsare blir resdagböcker interaktiva. Oberoende av textens stil är det klart att alla skribenter strävar efter att tilltala och locka läsarna att följa deras resdagböcker men samtidigt också uppmanar läsaren att kommentera och på det sättet delta i diskussion. Tonen i resdagböckernas text är personlig: skribenter skriver som om de kände läsaren och tilltalar dem till exempel genom olika slags av frågor.

Ibland riktar skribenterna texter eller delar av dem explicit till en särskild person, som till exempel skribenten på resdagboken ABC-resan. Hon har bifogat sånglyriker från U2 i ett inlägg som är avsedd för hennes mamma som inte tycker om att dottern ska resa till Sydamerika alldeles ensam. Exempel 10 visar hur skribenten i ett inlägg tilltalar sin mamma. Ofta är det ändå mer typiskt att tilltalen inte är riktade till en särskild person utan mer allmänt för alla som läser resdagboken. Många skribenter använder frågor för att tilltala läsaren och få dem att delta i diskussionen eller åtminstone fundera på saken. Oftast är det dock i resdagböcker frågan om retoriska frågor och skribenter förväntar inte att läsaren faktiskt svarar på frågorna. Ändå fungerar dessa frågor som tilltal mycket bra, som exemplen 12, 13, 14, 15 och 16 visar:

12. ”Till mamma-fattar du fortfarande inte hur jag känner?

I want to run /I want to hide/ I want to tear down the walls/ That hold me inside/I want to reach out/ And touch the flame/ Where the streets have no name”” Från resdagbok ABC-resan, 28.07.09.

13. ”Nåja, jag har ju pass, visum, pengar, flygbiljett och vandringskängor. Vad mer kan man behöva?” Från resdagbok Mount Everest Base Camp, 18.10.10.

14. ”Vi befann oss på ca 1500 meters höjd, vilket kändes i huvudet (ont!) men vad gör väl det när man blickar ut över hela freaking södra Chile?” Från resdagbok ABC-resan, 07.08.09.

15. ”Tittar ut genom dörren och funderar på vad vi ska hitta på idag. Kanske en biltur inåt landet?” Från resdagbok Maui 2011, 10.03.11.

16. ”Behagligt? Nja, annorlunda i alla fall.” Från resdagbok Birgerssons i södra Indien, 18.12.09.

Det finns också mera direkt, explicit tilltal som visar att skribent känner sina läsare eller åtminstone har en intuition om att det finns bekanta människor som läser resdagboken. Ofta använder man i direkta tilltal pronomenet ni som exemplen 17 och 18 visar:

17. ”Om ni vill skriva till oss utöver meddelandena härnere så går det bra på min hotmailadress...” Från resdagbok Birgerssons i södra Indien, 22.12.09.

18. ”Säg till om ni inte vill ha mail om mina uppdateringar i resdagboken, så plockar jag bort din adress. Och om du inte redan är prenumerant så kan du anmäla dig här till höger!” Från resdagbok Mount Everest Base Camp, 18.10.10.

Exempel 12-18 uttrycker bra skribenters mottagarmedvetenhet. Om det bara vore skribenten själv som läser dagboken behövdes interaktiva drag som frågor och tilltal självklart inte. Att det finns olika slags av tilltal bevisar att resdagboken används för kommunikation mellan skribenten och läsare. Som det framgår av exempel varierar dock graden av personlighet i tilltal. Exempel 12, 17 och 18 är klart riktade till någon. I exempel 12 är mottagare skribentens mamma och i exempel 17 och 18 har skribenter använt pronomenet ni vilket gör tilltal lite personligare. Ändå innehåller alla exempel tilltal och uppmuntrar läsaren att fortsätta följandet av resdagbok och till och med kommentera inlägg. Att skribenter faktiskt tilltalar läsaren bevisar att läsaren är viktiga för skribenter.

7.2.3. Jämförelser mellan hemlandet och resemålet

Att resenärer jämför olika händelser och detaljer som de upplever under resan med det som finns hemma i Sverige eller i vissa fall i Europa är ytterligare typiskt för resdagböcker. Sådana jämförelser underlättar läsarens förståelse. Jag tror att dessa jämförelser spelar delvis samma roll som fotografier i resdagböckerna. När man jämför det nya med något bekant som läsaren känner igen, är det då lättare för läsaren att föreställa sig hur något ser ut, känner, smakar osv. Därför kan man tänka sig att dessa jämförelser är ytterligare ett

interaktivt drag som skribenter använder för att tilltala läsaren och underlätta läsarens process att hålla sig ajour med resdagboken. Dessutom kan sådana jämförelser underlätta också skribentens egen förståelse och tolkning av händelserna. Ofta händer det så mycket under en resa och allt kan vara så annorlunda jämfört med hemlandet att det kan för en resenär vara svårt att bearbeta och förstå allt. Genom att titta på likheter och skillnader mellan gamla och nya saker är det lättare att förstå händelser under resan. Ett bra exempel är att skriva om valutakurser. De verkar vålla till problem för många som är på resande fot och att skriva om dem kan underlätta även den egna räkneprocessen. På något sätt kan det till och med kännas lättare att bevara kontakt med människorna där hemma och det normala livet när man då och då jämför med bekanta saker. Jag konkretiserar detta med exempel 19, 20, 21 och 22.

19. ”Här är det som på Torsås marknad varje dag, överallt, hela tiden.”

Från resdagbok Birgerssons i södra Indien, 22.12.09.

20. ”Ungarna har fått var sin rosa bilbarnstol vars enda fördel är att de går att montera bakåtvänt enligt svenskt manér. Konstigt tycker amerikanarna.” Från resdagbok Maui 2011, 18.03.11.

21. ”Grejen med valutan här är att 200 svenska kronor är ca 20 real så efter ett tag tycker man ju att allt verkar superbilligt!” Från resdagbok ABC-resan, 18.08.09.

22. ”Men deras informationscentrum kan man besöka och även titta på deras enorma guldglob (mycket mindre än Globen dock) som är en meditationshall som innehåller världens största kristall, sägs det.” Från resdagbok Birgerssons i södra Indien, 09.01.10

Som det framgår av exempel 19-22, använder skribenter olika jämförelser för att förklara hurdant liv utomlands är och försöker som sagt på det sättet underlätta läsarens förståelse. Det finns hänvisningarna till marknad i Sverige, svenska bilbarnstol och svenska kronor. Vad som är ytterligare typiskt är att jämföra nya sevärdheter som man ser under resan med

de inhemska sevärdheterna som kyrkor eller statyer osv. Ett bra exempel är nummer 22 där skribenten har jämfört en indisk guldglob med den svenska Globen, som säkert alla svenskar känner igen. Dessa jämförelser gör att läsaren kan mer konkret förstå livet i reseområdet och förstå hur det ser ut i reseområdet, hur dyrt det är eller hurdana svårigheter skribenter möter i sitt vardagliga liv. Att jämföra nya fenomen med bekanta uttrycker också skribenters svenskhet: även om de har varit utomlands en längre stund har de inte glömt hur det är hemma i Sverige.

7.3. Interaktiva kommentarer

Resdagböcker står mycket nära och har många gemensamma drag med de traditionella genrerna inom turism: postkort och resehandböcker (se t.ex. Jaworski och Thurlow 2010). Som också McNeill (2003) konstaterar kan även den traditionella, handskrivna dagboken påstås vara resdagböckernas förfäder och förebild. Det som ändå är unikt, nytt och annorlunda i resdagböcker och skiljer den åt alla andra turismens genrer, postkort, resehandböcker och till och med traditionella dagböcker, är läsarens möjlighet att kommentera inlägg och resdagböckernas interaktivitet. Det är inte bara resenären som får berätta om sina upplevelser utan genom kommentarer har också läsaren möjlighet att berätta egna nyheter och värdera eller reflektera resenärers erfarenheter. Således är det frågan om tvåvägskommunikation där båda deltagarna är likvärdiga och har möjlighet att inverka på kommunikationens gång.

I mitt material finns det plats för kommentarer i varje resdagbok och nästan varje inlägg har också fått kommentarer. Läsarens kommentarer syns i resdagböcker genast under varje inlägg och handlar oftast om det som skribenten har skrivit om i inlägget. Kommentarer i samband med ett inlägg varierar dock sinsemellan beroende på inlägget och skribenten. När man läser kommentarerna blir det ganska snabbt klart att de som kommenterar känner skribenten oftast personligen. Det är föräldrar, andra familjemedlemmar och släktingar, vänner och kollegor som kommenterar. Kommentarerens stil och ton är mycket personlig och många har till och med använt en signatur som berättar deras relation till skribenten:

mamma, moster Susanne + familj osv. Ofta anger de som skriver kommentarer dessutom bara sina förnamn vilket också pekar på att skribenten och läsaren känner varandra.

Som sagt handlar kommentarer ofta om det som skribenter skriver i inlägget. Typiskt är att läsaren i samband med det första inlägget önskar lycka till resan och lovar följa resdagboken. Senare handlar kommentarer alltså om händelser som skribenter skriver om men läsaren kan också berätta om deras egna liv och vardag. Teman är många men ett som förekommer mycket ofta är vädret: ofta jämför läsare vädret i Sverige med vädret i skribentens rese mål som exempel 23 och 24 bevisar. Också egna, tidigare reseupplevelser förekommer ganska ofta i kommentarerna som framgår av exempel 25 och 26.

23. ”Vad skönt att resan gick bra med barn och packning. Jag vill också ha 17 graders värme istället för att stå och skrapa bilrutorna i -6 grader. Kram” Skriven av Henrik 07.03.11 i resdagbok Maui 2011.

24. ”Wow, underbart Janna! Vilket äventyr. Här var det -5 i morse! Kram” Skriven av Premin 22.10.10 i resdagbok Mount Everest Base Camp.

25. ”Hej! Vad härligt - Gustav och jag älskade Madurai, tyckte det påminde om norra indien. Kramar till er!” Skriven av Anna 29.12.09 i resdagboken Birgerssons i södra Indien.

26. ”Hej Lena, kul att läsa din resedagbok. Vi gjorde i princip samma resa i januari, läste Shantaram oxå o testade skakningar. Här i Calcutta gäller en annan, snabbare skakning som vi kämpar tappert med att få in. Ha en fortsatt härlig resa!! Skriven av pernilla 23.12.09 i resdagbok Birgerssons i södra Indien

Man kan säga att i resdagböcker berättar skribenterna om de senaste händelserna genom text och foton och läsaren deltar i interaktionen genom att kommentera inläggen. Båda berättar det viktigaste, läsaren dock mycket kortare än skribenter. I kommentarer har läsaren också en möjlighet att ge feedback och visa att de faktiskt läser resdagboken vilket

kan uppmuntra skribenten att fortsätta skrivandet. Kommentarerers ton och feedback som läsaren ger är alltid mycket positivt. Det är lätt att tänka att uppmuntran och beröm är viktiga också för resenärers självkänsla: att resa ensam är inte lätt. Det kräver självförtroende och mod och ändå kan hemlängtan reta då och då. Exempel 27, 28 och 29 konkretiserar hur läsarna ger feedback och uppmuntrar skribenten:

27. ”Åhhh vilka äventyr... Hoppas att din mage piggar på sig men vilket minne för livet!!! Ser just nu på TV om Everest och hur folk mår!!! Ser fram emot bilder!!! Stora stora kramar” Skriven av Tillan 8.11.10 i resdagbok Mount Everest Base Camp

28. ”Du är för Härlig Lena! Fantastisk berättare!Varför inte skriva en bok om resan ,som ju verkar helt makalöst rolig, att få vara med i det genuina vardagslivet i byn med fam.Raja och alla andra byn.(Jag är lite avundsjuk) HA ETT FORTSATT GOTT NYTT ÅR! KRAM Agneta” Skriven av Agneta 2.1.10 i resdagbok Birgerssons i södra Indien

29. ”Du låter så himla självsäker- me like! Så stolt över dej å allt låter så himla underbart! saknar dej! puss min vän!” Skriven av vivvi 15.8.09 i resdagbok ABC-resan

I allmänhet är kommentarerna ganska korta och allmänna. Att bara skriva något och på det sättet visa att skribenten är med i tankar tycks vara viktigt, innehållet spelar inte så stor roll i kommentarer. Oftast är kommentarer dock knutna till temat i inlägget. Inläggen tillsammans med kommentarerna kan uppfattas som små diskussioner eller dialoger som pågår alltid mellan en skribent och en läsare. Det är aldrig läsarna som diskuterar sinsemellan. Dessa diskussioner är oftast korta men ibland ställer även läsaren frågor till skribenten och om skribenten besvarar kan diskussion bli lite längre. I exempel 30 nedan kommenterar läsaren Stefan först ett inlägg och ställer sedan ytterligare frågor som skribenten Robert svarar på.

30.”Den där brädan känner jag igen...bra att den håller ihop än. Visst är den skön? Men ni har ju haft så grym segling så den kanske inte blivit använd så mkt? Hur går det förresten med surgubben - har du visat rumpan för honom ngn mer gång?” Skriven av Stefan 10.04.11 i resdagbok Maui 2011

”Det är nog så att den håller ihop tack vare att den inte är använd så mycket. Mycket vind och problem med revbenet. Men det är väldigt trevligt att ha den tillgänglig. Ska jag lämna tillbaks den till Kieth när vi åker hem? Vad ska du ha för den om jag hittar en köpare? Sura lokala surfgubben försöker jag undvika. Men jag tog en våg för honom med shortsens vid knäna. (Not!)” Skriven av Robert 11.4.11 i resdagbok Maui 2011

Att det finns kommentarer i samband med inläggen i resdagböckerna bevisar att de faktiskt har läsare som aktivt följer nya uppdateringar eftersom de vill veta hur resan går och att resenären mår bra. Kommentarer visar också att resdagböcker på riktigt är en interaktiv genre. Enligt McNeill (2003, 34) är elektroniska dagböcker platser där både skribenten och läsare kan bearbeta känslor och tankar genom att skriva och läsa. Som mina exempel bevisar handlar läsarnas kommentarer ofta just om känslor: de uttrycker längtan, stolthet, oro, glädje, avundsjuk osv. på samma sätt som skribenter gör i sina hälsningar och önskningar. Läsaren uppmuntrar skribenter att fortsätta resan och skrivandet. Att läsaren kan kommentera inlägg gör det dessutom möjligt för dem att aktivt vara med på resan och å sin del påverka resans gång, som också Molz (2004, 177) konstaterar.

8. SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

I denna pro gradu-avhandling har jag studerat ett ganska nytt fenomen, elektroniska resdagböcker. Avhandlingens syfte var att få mera information om en relativ ny genre och förstå hur och varför resdagböcker används för kommunikation. Även om resdagböcker och reseskrivandet på Internet i allmänhet är mycket populära i Sverige och också annanstans i världen finns det knappt tidigare studier om temat. Internet har redan förändrats världen, turistbranschen och kommunikationen mellan individer och fortsätter att göra det och vi behöver mer information om dessa förändringar. Därför var studies tema enligt min mening intressant och viktigt och resultaten ger ny information om den moderna människans sätt att kommunicera på under sina resor. Min analys visar att resdagböcker på Internet i hög grad är en kommunikativ genre som strävar efter interaktion och i detta kapitel ska jag diskutera undersökningens resultat. Mina analysmetoder var kvalitativa. Jag har granskat olika interaktiva drag och multimodala element i fyra svenska resdagböcker och koncentrerat mig på hur dessa element och drag främjar kommunikation och interaktion mellan skribenter och läsare.

Egentligen kan nästan alla genrer som förekommer på Internet påstås innehålla många olika multimodala element och resdagböcker gör inget undantag i detta. Dock beror största delen av multimodala element i resdagböcker ofta på webbplatsen, inte på skribenten. Största delen av resenärer som skriver elektroniska resdagböcker använder webbplatser som är avsedda för blogg- eller dagbokskrivandet och ofta till och med för reseskrivandet eftersom det är lättast. Dessa webbplatser har sina egna regler som inverkar mera eller mindre på hur resdagböcker ser ut. Det finns till exempel mycket reklamer i samband med resdagböcker, vilket är lätt att förstå eftersom resdagböcker är bra platser att göra reklam för olika företag inom turistbranschen. Just på grund av reklamer är det kostnadsfritt för skribenter att skriva resdagböcker på dessa webbplatser. De multimodala element som finns i resdagböckerna beroende på webbplatsen kan således ses som en oundviklig ond som varken skribenten eller läsaren bryr sig om. Som min analys visar, kan skribenten ändå även själv producera multimodala element som till exempel fotografier och hyperlänkar i sina resdagböcker.

Multimodala elementen har enligt min uppfattning likadan funktion som alla andra interaktiva drag i resdagböcker. Fotografier, hyperlänkar och andra multimodala element innehåller ytterligare information utöver texter och ökar resdagböckernas autenticitet. De produceras för att roa läsaren och de gör det lättare för läsaren att förstå hur resan framskrider och hur skribentens vardag under resan är. Fotografier som finns i samband med resdagböcker avbildar för det mesta resenären själv eller ger en allmän bild om reseområdet men det finns också foton om till exempel sevärdheter, lokala människor och reseområdesdjur och växter. Foton är typiska semesterfotografier som resenärer tidigare visade för vänner och familjemedlemmar efter resan. Nuförtiden är det möjligt att visa dem redan under resans gång vilket gör att läsaren kan följa med resan mer intensivt och i realtid. Som t.ex. Molz (2004) och Prideaux (2002) konstaterar, är cyberturism en ny, stigande trend i turism och resdagböcker med sina fotografier och andra multimodala element är en del av cyberturism. Läsaren följer uppdateringar intensivt och delar på det sättet i resenärers upplevelser även om läsaren själv är hemma.

Som min analys av interaktiva drag i resdagböcker visar skriver skribenter resdagböcker inte för sig själva utan de är medvetna om att de har läsare. Undersökningen av interaktiva drag visade att skribenter tar hänsyn till läsaren på många olika sätt: de tilltalar dem, använder olika slags av hälsningar och önskningar för att uttrycka känslor, laddar upp fotografier för dem att se, beskriver resans händelser roligt men ärligt och jämför händelser och detaljer med reseområdet och hemma för att det skulle vara lättare för läsaren att förstå och delta i resan. Det är viktigt för skribenten att ha läsare. Som till exempel McNeill (2003, 34) och Kitzmann (2003) hävdar är elektroniska dagböckers syfte att väcka diskussion. De är verktyg för kommunikation och interaktion och platser där skribenter men också läsare kan bearbeta sina känslor. Detta tycks vara viktigt också i resdagböcker. Skribenter reflekterar över sina upplevelser under resan för sina läsare och till och med tillsammans med sina läsare. Läsaren har också möjlighet att uttrycka sina åsikter och känslor genom kommentarer. Således kan man säga att resdagböcker har förändrat turismens diskurser: kommunikation har blivit dubbelriktad och till och med ärligare eftersom också privatpersoner har möjlighet att berätta om sina upplevelser och uppfattningar om resan och reseområdet.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att resdagböcker klart bildar en genre. Den har ett eget namn som är allmänt känt och dess syfte är att hålla kontakten med de närmaste under resan. Alla skribenter tar hänsyn till sina läsare och tilltalar dem genom att använda hälsningar, önskningsfrågor och jämförelser mellan resemålet och hemlandet. Ändå kan resdagböcker variera sinsemellan ganska mycket. Variationen beror först på webbplatser där resdagböcker förekommer eftersom relativt många webbplatser bestämmer layout, fonter, reklamer osv. Texter och foton handlar först om resandet eftersom det är frågan om resdagböcker men alla skribenter har sin egen stil: de skriver på sina personliga sätt, tar olika slags av fotografier och väljer själva hur de kommenterar foton i samband med sina skrivna inlägg bara för att nämna några. Det finns dessutom inga strikta regler om hurdana texter eller fotografier man kan producera och som Giltrow och Stein (2009, 10) påpekar kontrollerar ingen hurdan innehåll det produceras på Internet. Att skribenter vet att deras närmaste följer resdagböckerna inverkar självklart på hurdan material de publicerar.

Det är lätt att förstå resdagbokens popularitet. Tack vare Internet behöver resenärer inte längre förlora kontakten med sina närmaste under resan. Att kunna skriva resdagböcker och ladda upp fotografier och ytterligare använda Skype eller e-post, uppdatera Facebook, Twitter eller Google+ gör att resenärer kan lätt och billigt eller till och med gratis bevara kontakten även när de är utomlands. Telefonsamtal eller textmeddelanden kan bli mycket dyra och postkort eller brev är för långsamma och dessutom är kommunikation då ensidig. Att kommunicera genom resdagboken kan hända i realtid och kan kännas som om distansen inte finns. Som också Sorapure (2003) konstaterar är dessa nya teknologier så lätta att använda att nästan vem som helst kan använda dem. Först kan det konstateras att resdagböcker kan ytterligare ha andra funktioner: de är till exempel ett praktiskt sätt att förvara värdefulla reseminnen i form av fotografier och text eller de kan användas för att ge råd för andra läsare men den viktigaste funktionen är ändå kommunikation.

Undersökningens syfte var att få mer information om resdagböcker. Enligt min uppfattning lyckades detta ganska bra. Som sagt har jag inte lyckats hitta tidigare studier om temat även om resdagböcker och andra sätt att hålla kontakten via Internet under resan har blivit väldigt populära. På grund av resdagböckernas popularitet och deras ökade antal skulle det vara intressant att bekanta sig med motsvarande studier om samma tema. Jag har inte i min

undersökning tagit hänsyn till resdagböckernas strukturella drag så det skulle vara intressant att ta del av forskning som fokuserar på dagböckernas struktur. I denna studie hade jag inte heller möjlighet att intervjua människor som skriver resdagböcker vilket skulle säkert också ha gett ytterligare uppgifter om resdagböckernas olika funktioner och användningssätt. Det vore ytterligare intressant att se undersökningar om hur resenärer använder andra sociala medier som till exempel Facebook, Twitter eller Google+ för kommunikation under resan.

LITTERATUR

PRIMÄRA KÄLLOR

Resdagböckernas webbadresser:

Maui 2011: <http://resdagbokenmaui.blogspot.com/>

Mount Everest Base Camp: <http://www.mintur.se/resdagbok/7347>

Birgerssons i södra Indien: <http://www.mintur.se/resdagbok/6890>

ABC-resan: <http://www.resdagboken.se/m/bellaodaniel/abc--resan-366457>

Alla adresser tillgängliga 24.02.12.

SEKUNDÄRA KÄLLOR

Aftonbladet 18.09.09. *Amatörerna dominerar rapportering från världen.*
<http://www.aftonbladet.se/resa/article5815296.ab> (Hämtad 10.12.2011)

Azariah, D.R. 2011. *When travel meets tourism: Tracing discourse in Tony Wheeler's blog.*
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/15295036.2011.574640> (Hämtad 20.2.2012)

Bhatia, V. 1993. *Analysing genre. Language use in professional settings.* London, New York: Longman.

Dann, G. 1996. *The language of tourism. A sociolinguistic perspective.* Wallingford: Cab International.

Devitt, A.J. 2004. *Writing Genres.* USA: Southern Illinois University.

Dillon, A. & Gushrowski B. 2002. Genres and the Web – is the home page the first digital genre? *Journal of the American Society for Information Science.* 51 (2). 202-205.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen.* Tampere: Vastapaino.

Giltrow, J. & Stein, D. 2009. Genres in the Internet. Innovation, evolution, and genre theory. I: Giltrow, J & Stein, D. (red.). *Genres in the Internet*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 1-25.

Hellspång, L. & Ledin, P. 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalysen*. Lund: Studentlitteratur.

Helsingin Sanomat 16.1.12. YK: *Ulkomailla matkailee tänä vuonna miljardi ihmistä*. <http://www.hs.fi/ulkomaat/YK+Ulkomailla+matkailee+t%C3%A4n%C3%A4+vuonna+miljardi+ihmist%C3%A4/a1305553491568> (Hämtad 25.1.12)

Hyland, K. 2002. Genre: language, context and literacy. *Annual Review of Applied Linguistics* 22. 113-135.

Hyland, K. 2004. *Genre and Second Language writing*. USA: University of Michigan Press.

Hyland, K. 2007. Genre pedagogy: Language, literacy and L2 writing instruction. *Journal of second language writing* 16. 148-164.

Iltasanomat 19.1.12. *Facebook ja Twitter paljastavat matkailijalle totuuden lomakohteesta*. <http://www.iltasanomat.fi/matkat/facebook-ja-twitter-paljastavat-matkailijalle-totuuden-lomakohteesta/art-1288443382756.html> (Hämtad 25.1.12)

Jewitt, C. 2009. An introduction to multimodality. I: Jewitt, C. (red.). *The Routledge handbook of multimodal analysis*. Oxon, New York: Routledge. 1-27.

Jewitt, C. 2009. Different approaches to multimodality. I: Jewitt, C. (red.). *The Routledge handbook of multimodal analysis*. Oxon, New York: Routledge. 28-39.

Karlsson, A-M. Genre, hypertext och etnografiskt perspektiv. Om begrepp som hjälp och hinder i utforskningen av nya textkulturer. *Human IT* 6.4 (2002): 49-70.

Kilpi, T. 2006. *Blogit ja bloggaaminen*. Readme.fi.

- Kitzmann, A. 2003. That different place: Documenting the self within online environments. *Biography*, 26.1. (Winter 2003) 48-65.
- Kress, G. & van Leeuwen T. 2006. *Reading images. The Grammar of Visual Design*. London: Routledge.
- Kuikka, L. 2009. Lehtimainoksen multimodaalisuus. I: Heikkinen, V. (red.) *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen*. Helsinki: Suomen kirjallisuuden seura. 37-62.
- Kuyumcy, E. 2004. Genrer i skolans språkutvecklande arbete. I: Hyltenstam, K. & Lindberg I. (red.) *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 573-593
- Ledin, P. 1995 *Arbetarnas är denna tid*. Stockholms universitet: Institution för nordiska språk.
- Ledin, P.& Selander, S .2003. Institution, text och genre. I: Englund, B. & Ledin, P. (red.) *Teoretiska perspektiv på sakprosa*. Lund: Studentlitteratur. 91-122.
- Ledin, P.& Berge, K.L. Perspektiv på genre. *Rhetorica Scandinavica*. Nr. 18/ Juni 2001.
- Ledin, P. 2001. *Genrebegreppet – en forskningsöversikt*.
https://www.studentlitteratur.se/files/sites/svensksakprosa/Ledin_rapp02.pdf (Hämtad 12.12.11)
- Lester L., Ledin P., & Rahm H. 2003. Intertextualiteter. I: Englund, B. & Ledin, P. (red.) *Teoretiska perspektiv på sakprosa*. Lund: Studentlitteratur. 203-237.
- McNeill, L. 2003. Teaching an old genre new tricks: the diary on the Internet. *Biography* 26.1.(Winter 2003). 24–47.

McNeill, L. 2009. Brave new genre, or generic colonialism? Debates over ancestry in Internet diaries. I: Giltrow, J. & Stein, D. (red.) *Genres in the Internet*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamin publishing company. 143-162.

Mediatoimisto Voitto. 2010. *Tutkimus sosiaalisesta mediasta: Blogit ja keskustelupalstat*. <http://www.slideshare.net/Mediatoimisto/sosiaalinen-media-tutkimus> (Hämtad 24.2.2012)

Miller, C. 1984. Genre as social action. *Quarterly journal of speech*. Volume 70, Issue 2. 151-167.

Molz, J.G. 2004. Playing online and between the lines: round-the-world websites as virtual places to play. I: Sheller, M. & Urry, J. *Tourism mobilities: places to play, places in play*. 169-180. London, New York: Routledge.

Mäntynen, A. 2006. Näkökulmia tekstin ja tekstilajien rakenteeseen. I: Mäntynen, A., Shore, S. & Solin, A. (red.) *Genre – tekstilaji*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura. 42–71.

O'Halloran, K.L. 2011. *Multimodal discourse analysis*. [http://multimodal-analysis-lab.org/docs/pubs14OHalloran\(in%20press%202011\)Multimodal_Discourse_Analysis.pdf](http://multimodal-analysis-lab.org/docs/pubs14OHalloran(in%20press%202011)Multimodal_Discourse_Analysis.pdf) (Hämtad 1.3.2012)

O'Halloran, K.L. & Smith, B.A. 2011. *Multimodal studies*. http://multimodal-analysis-lab.org/docs/pubs10-Multimodal_Studies.pdf (Hämtad 1.3.2012)

Pietikäinen, S. & Mäntynen A. 2009. *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.

Prideaux, B. 2002. The cybertourist. I: Dann, G. (red.) *The tourist as a metaphor of the social world*. Oxon, New York: CABI. 317-339.

Pühringer, S. & Taylor, A. 2008. A practitioner's report on blogs as a potential source of destination marketing intelligence. *Journal of Vacation Marketing*. Vol. 14. 177-187.

Santini, M. 2007. Zero, single, or multi? Genre of Web pages through the users' perspective. *Information Processing & Management*. Vol. 44 Issue 2, March 2008. 702-737.

Schmallegger, D. & Carson, D. 2008. Blogs in tourism: Changing approaches to information exchange. *Journal of Vacation Marketing* 2008, 14. 99-110.

Sheller, M. & Urry, J. 2004. Places to play, places in play. I: Sheller, M. & Urry, J. (red.) *Tourism mobilities: places to play, places in play*. London, New York: Routledge. 1-10.

Sorapure, M. 2003. Screening moments, scrolling lives: Diary writing on the Web. *Biography* 26.1. 1-23.

Swales, J. 1990. *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge university press.

Swedavia:trafikstatistik:<http://arlandavipservice.lfv.se/sv/Swedavia/press/Trafikstatistik/>
(Hämtad 27.3.12)

Thurlow, C & Jaworski, A. 2010. *Tourism discourse. Language and global mobility*. New York: Palgrave Macmillan.

Urry, J. 1990. *The Tourist gaze. Leisure and travel in contemporary societies*. London, Newbury Park, New Delhi: SAGE Publications.

Wenger, A. 2008. Analysis of travel bloggers' characteristics and their communication about Austria as a tourism destination. *Journal of Vacation Marketing* 14(2). 169-176.